

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra psychologie

**NEVĚRA: VNÍMÁNÍ NEVĚRY A JEJÍCH PŘÍČIN
V SOUVISLOSTI S POHLAVÍM A KULTUROU**

**(Infidelity: Perception of Infidelity and it's Causes Related to
Sex and Culture)**

Magisterská diplomová práce

Autor: Nikol Tandlerová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Irena Sobotková, CSc.

Olomouc

2012

PROHLÁŠENÍ

Místopřísežně prohlašuji, že jsem magisterskou diplomovou práci na téma: „Nevěra: vnímání nevěry a jejích příčin v souvislosti s pohlavím a kulturou“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

„Ochrana informací v souladu s ustanovením § 47b zákona o vysokých školách, autorským zákonem a směrnicí rektora k Zadání tématu, odevzdávání a evidence údajů o bakalářské, diplomové, disertační práci a rigorózní práci a způsob jejich zveřejnění. Student odpovídá za to, že veřejná část závěrečné práce je koncipována a strukturována tak, aby podávala úplné informace o cílech závěrečné práce a dosažených výsledcích. Student nebude zveřejňovat v elektronické verzi závěrečné práce plné znění standardizovaných psychodiagnostických metod chráněných autorským zákonem (záznamový arch, test/dotazník, manuál). Plné znění psychodiagnostických metod může být pouze přílohou tištěné verze závěrečné práce. Zveřejnění je možné pouze po dohodě s autorem nebo vydavatelem.“

V Olomouci dne

.....

PODĚKOVÁNÍ

Velice děkuji doc. PhDr. Ireně Sobotkové, CSc za odborné vedení této práce, za všechny rady a neustále předávané zkušenosti. Děkuji rovněž PhDr. Danielu Dostálovi za obětavou pomoc se statistickými výpočty, Öğr. Gör. Zühal Yeniçeriové a Doç. Dr. Doğanu Kökdemirovi za vstřícnost a inspiraci a všem účastníkům výzkumu za jejich spolupráci.

OBSAH

Úvod.....	7
I. TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Definice nevěry a její výskyt.....	9
1. 1. Definice nevěry.....	9
1. 2. Výskyt nevěry.....	9
2. Nevěra a evoluce.....	11
2. 1. Monogamie a polygamie.....	11
2. 2. Výběr partnera.....	12
2. 3. „Přirozenost“ nevěry?.....	13
3. Nevěra v různých dobách a kulturách.....	14
3. 1. Západní a střední Evropa, vliv křesťanství.....	14
3. 2. Česká republika.....	14
3. 3. Arabské země, vliv islámu.....	15
3. 4. Turecká republika.....	16
4. Druhy nevěry.....	18
4. 1. Základní dělení a některé druhy nevěry.....	18
4. 2. Mužská a ženská nevěra.....	18
4. 3. Emocionální a fyzická nevěra.....	19
5. Příčiny nevěry.....	22
5. 1. Osobnostní dispozice.....	22
5. 1. 1. Osobnostní dispozice podvádějícího.....	22
5. 1. 2. Osobnostní dispozice podváděného.....	23
5. 2. Vztahové problémy.....	23
5. 3. Situační spouštěče.....	24
5. 4. Vliv třetí osoby.....	25
5. 5. Společnost jako příčina.....	25
5. 6. Příčiny nevěry podle Yeniceriové a Kökdemira.....	25
6. Prožívání zúčastněných.....	26
6. 1. Mylná přesvědčení.....	26
6. 2. Podváděný.....	26
6. 3. Podvádějící.....	28

6. 4. Milenci a milenky.....	28
6. 5. Děti.....	29
6. 6. Rodiče.....	30
6. 7. Přátelé.....	31
7. Řešení.....	32
7. 1. Co nedělat?.....	32
7. 2. Přiznat se?.....	32
7. 3. Možnosti podváděného.....	33
7. 4. Dilema podvádějícího.....	34
7. 5. Konečné rozhodnutí.....	35
7. 6. Odpuštění a obnovení důvěry.....	35
8. Pozitivní stránky nevěry a její prevence.....	37
8. 1. Pozitivní stránky nevěry.....	37
8. 2. Prevence nevěry.....	37
8. 3. Věrnost.....	38
9. Výzkum Zuhal Yeniçeriové a Doğana Kökdemira	39
9. 1. Téma výzkumu a výzkumný soubor.....	39
9. 2. Vyvinutí Dotazníku nevěry.....	39
9. 3. Výzkumná zjištění.....	41
II. VÝZKUMNÁ ČÁST	43
10. Výzkumný problém, cíle práce a hypotézy.....	44
10. 1. Výzkumný problém.....	44
10. 2. Cíle práce.....	44
10. 3. Hypotézy.....	45
11. Popis zvoleného metodologického rámce a metod.....	48
11. 1. Zvolený výzkumný přístup a typ výzkumu.....	48
11. 2. Metoda získávání dat.....	48
11. 2. 1. Dotazník nevěry.....	48
11. 2. 2. Doplnující otázky.....	49
11. 2. 3. Využití online dotazníku.....	50
11. 3. Metody zpracování a analýzy dat.....	51
11. 4. Etika výzkumu.....	53
12. Soubor.....	54
12. 1. Způsob výběru souboru z populace	54

12. 2. Kritéria výběru.....	55
12. 3. Charakteristika výběrového souboru.....	56
13. Výsledky.....	58
13. 1. Přijetí/zamítnutí jednotlivých hypotéz.....	58
13. 1. 1. Hypotéza H ₀₁	58
13. 1. 2. Hypotéza H ₀₂	59
13. 1. 3. Hypotéza H ₀₃	60
13. 1. 4. Hypotéza H ₀₄	61
13. 1. 5. Hypotéza H ₀₅	62
13. 1. 6. Hypotéza H ₀₆	63
13. 1. 7. Hypotéza H ₀₇	64
13. 1. 8. Hypotéza H ₀₈	65
13. 1. 9. Hypotéza H ₀₉	66
13. 1. 10. Hypotéza H ₀₁₀	67
13. 1. 11. Hypotéza H ₀₁₁	68
13. 1. 12. Hypotéza H ₀₁₂	70
13. 1. 13. Hypotéza H ₀₁₃	71
13. 1. 14. Hypotéza H ₀₁₄	72
13. 2. K platnosti hypotéz.....	73
14. Diskuse.....	76
14 .1. Výzkumná zjištění.....	76
14. 2. Možné zdroje nepřesností.....	83
14. 3. Praktický dopad výzkumných zjištění.....	84
14. 4. Návrhy směru dalšího vývoje.....	84
15. Závěry.....	85
Souhrn.....	87
Seznam použitých zdrojů a literatury.....	89
Přílohy diplomové práce	
Příloha č. 1: Formulář zadání diplomové práce	
Příloha č. 2: Český a anglický abstrakt diplomové práce	
Příloha č. 3: Mužská a ženská verze dotazníku užitého během výzkumu Zuhaila Yeniçeriové a Doğana Kökdemira	
Příloha č. 4: Mužská a ženská verze dotazníku užitého v této diplomové práci	
Příloha č. 5: Průměrné hodnocení jednotlivých příčin nevěry	

ÚVOD

Nevěra. Toto slovo může představovat něco, co doufáme, že nás nikdy nepotká. Může představovat něco, kvůli čemu jsme ukončili vztah, něco, kvůli čemu jsme bezradní, něco, co nás čím dál více láká, s čím bojujeme, co nám vzalo důvěru v partnera, v opačné pohlaví, v sebe samé. Nevěra může představovat něco, co s sebou přináší bouři emocí, co rozbije rodinu nebo spustí sérii změn, jež vedou ke zlepšení fungování vztahu. Je to něco, co nás vybízí k zamyšlení a pohledu do vlastního nitra, co nás nutí hledat nová řešení, je to něco, čemu lze do jisté míry předejít. Nevěra představuje něco, co již nelze vzít zpět, znamená problém i výsledek problémů.

Cílem této práce, jež navazuje na teoreticky zaměřenou práci postupovou, je dosáhnout lepšího porozumění otázce nevěry. Je nevěra evolučně podmíněná? Jak se liší přístup k nevěře v různých dobách a kulturách? Jak se liší nevěra mužská a ženská? Jak člověk nevěru prožívá? Lze jí vyřešit a lze jí předejít? Představuje věrnost jen prázdný pojem, nedosažitelný ideál? Teoretická část této práce se snaží odpovědět na tyto otázky, stejně tak jako informovat o nových poznatcích a čelit některým stereotypům.

Nevěra se bezesporu mezi partnery vyskytuje poměrně často. Kolik lidí se s ní ale ve svém vztahu doopravdy setkalo? A platí skutečně tvrzení, že muži jsou nevěrní častěji než ženy? V čem vidí příčiny nevěry muži a v čem ženy? Myslí si lidé, že muže k nevěře vedou jiné důvody než ženu? Jak nevěru vnímají ti, co ji nikdy nezažili, a ti, co s nevěrou mají osobní zkušenost? Je vnímání nevěry odlišné v různých kulturách? Výzkumná část této práce navazuje na výzkum Zuhale Yeniçeriové a Doğana Kökdemira provedený v Turecku roku 2006 a díky vstřícnosti a ochotě obou autorů využívá jimi vyvinutého dotazníku INFQ (the Infidelity Questionnaire).

Snahou této práce je utřídit dosavadní zjištění o tématu nevěry, prozkoumat názory na to, co nevěru způsobuje a nalézt tak další možnosti, jak by se nevěře mohlo efektivně předcházet.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. DEFINICE NEVĚRY A JEJÍ VÝSKYT

1. 1. Definice nevěry

Nevěra bývá definována jako vztah zadaného člověka s jinou osobou, který je navázán během trvání společného svazku s oficiálním manželským či mileneckým partnerem (Capponi, Novák, 1995). Může se jednat o sexuální kontakt, ale také o „pouhý“ flirt s osobou mimo partnerskou dvojici (Hollá, 2010). Za nevěru může být považováno jak nezávazné dobrodružství, tak plnohodnotný dlouhodobý vztah či virtuální kontakt (Pokorná, 2010).

Problém přesnějšího definování nevěry souvisí s faktem, že vnímání nevěry je velmi subjektivní a mezi jednotlivci se může značně lišit. Pro někoho nevěra znamená fyzický kontakt, pro jiného nevěra začíná už pouhou myšlenkou. Obecně se dá soudit, že nevěra je takový vztah partnera s jinou osobou, který člověka emočně zraňuje nebo by ho zraňoval, pokud by o něm věděl (Šmolka, 2003). V odborné matrimoniologické literatuře se ovšem od termínu nevěra postupně upouští, jelikož tento pojem v sobě obsahuje i morální hodnocení (Kratochvíl, 2000).

1. 2. Výskyt nevěry

Údaje o tom, kolika lidí se nevěra týká, se liší. Například podle Mii Kirschenbaumové je nevěrných 47% ženatých mužů a 35% vdaných žen, více než polovina svobodných mužů a třetina neprovdaných žen (Kirschenbaumová, 2009). Peggy Vaughanová tvrdí, že je však nevěrných až 60% ženatých mužů a 40% vdaných žen (Vaughanová, 2009). V českých poměrech jsou dle Tomáše Nováka alespoň jednou za manželství nevěrné dvě třetiny mužů a polovina žen (Novák, 2006). Podle výzkumu Weisse a Zvěřiny je nevěrných asi 65% ženatých mužů a 46% vdaných žen (2001; in Janáčková, Nová, Weiss, 2008).

Tyto údaje ovšem mohou být do určité míry zkreslené faktem, že ženy udávají v dotaznících menší počet nevěr, než ke kterým z jejich strany skutečně dochází, zatímco muži oproti realitě počet nevěr udávaný do dotazníků zvyšují (Yovell, 2007). Právě proto, že muži mají tendenci své milostné zkušenosti přehánět a ženy zmírňovat, může vznikat mýtus o mužské promiskuitě (Šmolka, 2003). Podle některých výzkumů se ve

skutečnosti počet nevěrných mužů a žen od sebe příliš neliší (Brand et al., 2007).

V minulosti pravděpodobně docházelo k nevěrám stejně často, jako nyní. V současnosti však díky rozvoji moderních technologií roste pravděpodobnost, že bude poměr prozrazen. 80% nevěr je odhalených přes mobilní telefony a emaily (Šmolka, 2010). Dalším z přímých důkazů je přistižení in flagranti; nepřímým důkazem mohou být časté služební cesty, přesčasy, zvýšená péče o zevnějšek a ztráta zájmu o fyzický kontakt s partnerem či naopak náhlé zvýšení pozornosti (Šmolka, 2003). Nevěru svého protějšku odhalují díky intuici vyvinuté během staletí péče o rodinný krb častěji ženy (Pease, Peaseová, 2001).

Ne každé přesvědčení o partnerově nevěře se ovšem zakládá na pravdě. V extrémní variantě se jedná o tzv. blud nevěry, abnormální absolutní přesvědčení, že je člověk podváděný, ačkoli není a je to velmi nepravděpodobné. Souvislost mezi domnělým důkazem nevěry a výsledným přesvědčením o nevěře je přitom pro okolí bizarní a nepochopitelná (White, Mullen, 2006).

Na závěr je třeba říci, že člověk nikdy nemůže se stoprocentní jistotou zjistit, zda je mu partner skutečně věrný. Pokud získá nějakou stoprocentní jistotu, bude to jediné, že je mu partner nevěrný (Šmolka, 2003).

2. NEVĚRA A EVOLUCE

2. 1. Monogamie a polygamie

V živočišné říši se monogamie (soužití jednoho samce s jednou samicí) objevuje tam, kde je péče obou rodičů nutná k přežití mlád'at, nebo tam, kde jsou omezené zdroje, kterých je potřeba k zaopatření potomků. Šance samce, že bude otcem mlád'at, jež přežijí a dosáhnou dospělosti, se zvyšuje, pokud se stará pouze o ně, než kdyby jich měl několik s různými samicemi. Naopak polygamie (ve většině případů polygynie, tedy soužití jednoho samce s více samicemi) se objevuje tam, kde matka může bez větších potíží sama vychovat mlád'ata, nebo tam, kde péče samce o více samic a mlád'at zároveň není výrazně nákladnější, než kdyby pečoval jen o jednu samic a mládě (Reichard, Boesch, 2003). Polyandrie, soužití jedné ženy s více muži, je relativně vzácná a utváří se v lokalitách s omezenými přírodními zdroji, jako je například Tibet (Janáčková, Nová, Weiss, 2008).

Čím více je živočišný druh polygamní, tím jsou nápadnější rozdíly mezi samci a samicemi. U člověka jsou sice rozdíly mezi muži a ženami zjevné, nejsou ale takové, jako například u goril, kde je polygamní gorilí samec mnohonásobně větší než všechny samice žijící okolo něj v jednom harému. Člověk ovšem není zase tolik monogamní, jako například celoživotně věrný gibbon. Na pomyslné stupnici se tedy člověk nachází někde mezi polygamií a monogamií. Největší podoba týkající se sexuální věrnosti byla nalezena mezi člověkem a delfínem, jež upřednostňuje strategii monogamie s občasnými zálety. Pro člověka je v souladu s tím typický model čínorodých nevěrných samečků a pasivnějších věrných samiček (Ridley, 2007).

Silní, dospělí samci bývají většinou polygamní a nepříliš dobří otcové, pro mladé, nezkušené samce, kteří nemají naději stát se vládci harému, je proto lepší žít alespoň s jednou samicí a té pomáhat s výchovou, než marně bojovat o harém a nakonec zůstat bez partnerky. Tito samci sice s největší pravděpodobností nezplodí tolik potomků, jako vládci harémů, ale svou péčí a starostí věnované jen jedné samic zvyšují šanci společných potomků na přežití (Ridley, 2007).

Jakmile bude pro samice výhodnější být jedinou ženou nezkušeného samce, která se nemusí s žádnou jinou dělit o zdroje a partnerovu pozornost, strategie mladých samců se v rámci druhu rychle rozšíří a vzniká monogamie. Pokud však převáží výhody

styku s polygammním samcem nad výhodami partnerství s monogammním starostlivým otcem, ať už z důvodů lepších genů, rozsáhlejšího teritoria či většího množství zdrojů, vzniká opět polygamie. Tím, kdo rozhoduje o monogamii či polygamii druhu, jsou přitom podle Ridleyho samice, v případě člověka tedy ženy. Matt Ridley tvrdí, že: „Samci jsou navzdory své aktivní svůdcovské roli spíše pasivními příjemci svého sexuálního osudu.“ (Ridley, 2007, s. 125). Prostředí, ve kterém se nachází méně geneticky kvalitních mužů, nebo ve kterém jsou mezi ně zdroje nerovnoměrně rozloženy, je pro monogamii zhoubné, protože žena bude raději druhou manželkou geneticky kvalitního a bohatého muže, než první ženou muže geneticky nekvalitního a chudého (Janáčková, Nová, Weiss, 2008).

Většina dnešních lidí se snaží dodržovat sériovou neboli mnohonásobnou sociální monogamii, kdy má muž či žena v určitém čase jen jednoho partnera, který však může být nahrazen jiným. Tyto vztahy mohou být dlouhodobé, trvající do smrti jednoho z partnerů, i krátkodobé, ukončené rozchodem (Reichard, Boesch, 2003).

2. 2. Výběr partnera

Čím více samec či samice investuje do potomka, tím pečlivěji si svého partnera vybírá. U většiny druhů jsou vybíravější samice. V případě člověka do potomka více vkládá žena, protože samice savců jsou poměrně dlouho těhotné, rodí velká mláďata a dlouho je živí a chrání, zatímco savčí samec se může stát otcem během několika sekund. Plodnost žen by se navíc nijak nezvýšila, kdyby měly styk s více muži, kdežto muž by mohl mít tím více potomků, s čím více ženami by měl styk. Jsou to tedy ženy, které jsou při výběru partnera pečlivější (Buss, 2009).

Během evoluce se ženám pečlivost ve výběru osvědčila. Pokud si žena dobře vybrala otce svých dětí, měly tyto děti větší šanci, že se dožijí dospělosti a samy budou mít jednou děti. V době moderních kontraceptiv sice žena může mít bez následků tolik partnerů, kolik chce, nicméně lidská psychika zůstává nadále stejná. Vyvíjela se příliš dlouho na to, aby se poté změnila jen během několika málo let (Buss, 2009).

Ženy dávají přednost zdravým, silným, inteligentním mužům, jež jsou spolehliví a ochotní se vázat, čili být věrní své ženě a dětem a dlouhodobě se o ně starat. Neochota vázat se muže v očích ženy znevýhodňuje (Buss, 2009). Pro ženu je důležité, aby měl

její partner přístup ke zdrojům, byl ochotný se o ně podělit a dokázal ochránit potomky (Janáčková, Nová, Weiss, 2008).

Muži se narodil od žen řídí tzv. teorií sobeckého genu, která říká, že: „Zachování vlastní genetické informace je tím pravděpodobnější, čím více pokusů a s více pokusnými osobami učiníme.“ (Šamánková, Novák, 2007, s. 98). Muž ale narodil od jiných samců dokáže klamat sám sebe, a tak pokud se jeho partnerka obléká odlišnými způsoby a zajišťuje ve vztahu novoty a změny, má muž pocit, jako kdyby měl více žen, a zůstává tím pádem věrný (Pease, Peaseová, 2001).

Pokud si však muži vybírají partnerku pro dlouhodobý vztah, upřednostňují cudné, věrné ženy, aby nevychovávali cizí děti v domněnání, že jsou jejich (Buss, 2009).

2. 3. „Přirozenost“ nevěry?

Matt Ridley tvrdí, že: „Jak cizoložství, tak odpor k němu jsou „přirozené“ lidské vlastnosti.“ (Ridley, 2007, s. 176). Přirozenost nevěry by však neměla sloužit k ospravedlňování vlastní promiskuity, protože i vraždy či násilí jsou lidstvu přirozené, a neznamena to, že by k nim mělo docházet (Ridley, 2007). Kromě toho polygamie není dána jen genetickou výbavou a monogamie není dána jen tlakem společnosti, ale obojí je otázkou volby a svobodného rozhodnutí. V závislosti na kontextu vítězí vždy ta vhodnější strategie (Šamánková, Novák, 2007).

Trvalý vztah představuje výhodu v tom, že potomek rodičů spíše přežije, budou – li se o něj starat oba partneři. Muž má v trvalém vztahu větší jistotu, že děti, které se ze vztahu narodily, jsou skutečně jeho, zatímco ženy, s nimiž se jen náhodně potkal, mohou stejně dobře porodit děti jeho i cizí. Dlouhodobě zadaní muži zvyšují svůj reprodukční úspěch právě tím, že zvyšují pravděpodobnost svého otcovství, i tím, že během déletrvajícího vztahu lépe poznají svůj protějšek, a proto později snáze odhalí případnou nevěru. Výhody monogamního manželství nakonec převyšují jeho nevýhody, totiž to, že má muž jen jednu manželku (Buss, 2009).

Monogamie se za správných okolností se správným partnerem zdá být nejlepší reprodukční strategií. Je – li muž majetný a plodný, žena by nevěrou nic nezískala, jen riskovala ztrátu jeho přízně. Je – li žena plodná a dobrá matka, muž by během poměru mohl zplodit další potomky, ale také se nakazit pohlavní nemocí, ztratit svou partnerku a přijít o styk s dětmi, čímž by ve výsledku více ztratil, než získal (Baker, 2005).

3. NEVĚRA V RŮZNÝCH DOBÁCH A KULTURÁCH

3. 1. Západní a střední Evropa, vliv křesťanství

Pro starověké Římany bylo manželství svazkem dvou lidí a cizoložství trestným činem. Podvedla – li žena svého manžela, mohl za to požadovat rozvod a svou ženu nechat zažalovat. Podle starších zákonů měl muž právo nevěrnou ženu zabít, podle novějších mohl zabít jen jejího milence, pokud byl tento přistižen v manželově domě. Ženin otec mohl zabít jak svou nevěrnou dceru, tak jejího milence. Tresty pro nevěrné muže byly o něco mírnější. Podvedl – li muž svou manželku, mohla se s ním nechat rozvést. Žalovat jej mohl jedině ženin otec, a to pouze v případě, že mužova milanka byla vdaná. Následně musel nevěrný manžel zaplatit peněžitou pokutu (Gardner, 1995).

S postupným rozvojem křesťanství se začal Evropou šířit požadavek monogamie, což vzhledem k tomu, že i samotní křesťanští mnichové mívali bezpočet žen, nebylo z počátku jednoduché. Požadavek celoživotního monogamního manželství se střetával se zvyklostmi původních germánských, vikingských i keltských kmenů, jejichž bohatí muži žili v polygamních manželstvích se dvěma až třemi ženami, četnými konkubínami a dalšími nahodilými vztahy. Tyto kmeny zavrhovaly nevěrné ženy, zatímco křesťané odsuzovali nevěru obou partnerů (Otis – Cour, 2002). Podle původního učení starověkých křesťanů bylo navíc zakázáno ženit se či vdávat po smrti partnera a věřilo se, že lidé, jež přišli na svět z polygamních manželství, na sobě nesli znamení po celé generace (Denzler, 1999).

Středověká křesťanská církev nařizovala nevěrnému muži i ženě pokání, světský trest se však pro obě pohlaví lišil: mužova nevěra se přehlížela a jako taková byla beztrestná, ženina nevěra se trestala zmrzačením nebo smrtí. Příchod křesťanství do Evropy tedy sice znamenal konec polygamie, avšak přístup k řešení mužské a ženské nevěry se v podstatě nijak zvlášť nezměnil (Otis-Cour, 2002).

3. 2. Česká republika

Česká země se v tomto ohledu příliš nelišila. Nevěra mezi manželi se trestala, tresty se ovšem různily podle toho, za jakých okolností k nevěře došlo, a podle toho, kdo z manželů se nevěry dopustil. Trestem mohla být pokuta, věznění, vyhnanství, ale i

smrt. Manžel i otec nevěrné ženy měli právo zabít ji i jejího milence, pokud byli tito přistiženi při činu. Jestliže byli milenci ze spáchání nevěry pouze nařčeni a nebylo žádných svědků, kteří by to potvrdili, stačilo muži přísahat, že mezi ním a ženou k ničemu nedošlo, a tím se očistil. Veškerá odpovědnost se poté přesunula na ženu (Francek, 2000).

Ani českým panovníkům nebyla nevěra cizí. Velmi často k ní docházelo mezi Habsburky, jež většinou uzavírali sňatky z čistě politických důvodů, nezřídka i mezi rodinnými příslušníky. Možná i z tohoto důvodu byli jak habsburští muži, tak ženy známí svými mimomanželskými vztahy, ženy se ovšem snažily poměry před veřejností více utajit (Seydel, 2006).

V současné době je v České republice přístup k nevěře velmi tolerantní. Důvodem by mohl být vliv ateismu, stejně jako reálného socialismu šedesátých let minulého století, kdy sexuální svoboda lidem nahrazovala jiné, ztracené svobody, a prudce vzrostla zaměstnanost žen. Pracovní doba a nekontrolovaná přítomnost pracovníka na pracovišti dovozovala člověku mít poměr během pracovní doby a neubírat tak z času určeného partnerovi. V kapitalistických státech byla ve stejném období po zaměstnancích požadována maximální pracovní výkonnost a byli proto na svých pracovištích více kontrolováni. Pokud tedy chtěli být nevěrní, museli tak učinit v čase vyhrazeném pro partnera (Hrdličková, 2010).

3. 3. Arabské země, vliv islámu

Zatímco pro křesťany je ideálem celibát a monogamie znamená ústupek lidské přirozenosti, pro muslimy představuje ideál monogamie a ústupkem lidské přirozenosti je polygamie (Morus, 1992).

Korán mužům kromě neomezeného počtu otrokyň povoluje maximálně čtyři legální manželky a zároveň jim radí: „Berte si za manželky ženy takové, které jsou vám příjemné, dvě, tři, čtyři, avšak bojíte – li se, že nebudete spravedliví, tedy si vezměte jen jednu.“ (Korán, 1991, s. 519). Základem vztahu každého muže a ženy by měla být láska s přátelstvím a porozumění s odpuštěním (Omran, 1992).

Žena může před sňatkem požadovat po manželovi monogamní svazek, ale většina z nich, vedena rodinnou tradicí a společenským tlakem, tak nečiní (Miller,

1997). Pokud žena přece jen svůj požadavek vysloví a muž jí slíbí monogamní manželství, které následně poruší, má tato žena právo požádat o rozvod (Omran, 1992).

Podle výzkumu z roku 2009 je častým důvodem mužova sňatku s další ženou stárí či nemoc první manželky. Nová, mladá žena ovšem pro některé rodiny představuje zdroj stresu, snížení ekonomického postavení a problémy v rodině, jako je rivalita mezi manželkami či nenávisť ze strany dětí první ženy. Někteří z mužů tvrdí, že je možné milovat všechny ženy stejně, jiní udávají, že pro ně první žena vždy zůstane výjimečná (Profanter, Gate, 2009).

Rozvést se se ženou a zapudit ji je pro muže snadné, stačí to třikrát vyslovit. Manželství zaniká i tehdy, přísahá – li muž, že žena porodila dítě, jež není jeho, třebaže ona přísahá opak (Kropáček, 1993).

Věrné ženy chrání čistokrevnost a čest rodu. Protože má ovšem žena svým založením neustále blízko k hříchu, musí ji mužští členové rodiny ochraňovat jak před okolím, tak před ní samotnou (Müller, 1997). Je – li žena neposlušná, má muž právo ji bít, v případě nevěry potrestat. V Koránu se o mimomanželském poměru ženy píše: „Proti těm z vašich žen, jež dopustí se hanebnosti, vezměte jako svědky čtyři z vás. A jestliže tito to dosvědčí, podržte ženy v domech, dokud smrt je nezavolá anebo bůh pro ně nepřipraví nějaké východisko.“ (Korán, 1991, s. 521).

Existuje však rozdíl mezi tím, co nařizuje a dovoluje Korán, a tím, co vyžadují místní zvyklosti, které mnohdy bývají daleko přísnější (Tomeš, 2009). V současnosti se ženina nevěra trestá 100 ranami bičem nebo ukamenováním. Nepodaří – li si sehnat čtyři svědky, čeká toho, kdo ženu z nevěry nařkl, 80 ran (Müller, 1997). Předmanželský styk se trestá sto ranami bičem či vyhnanstvím (Kropáček, 1993).

3. 4. Turecká republika

Oficiálním náboženstvím Turecka je islám, přesto zde byla polygamie roku 1926 zakázána (Kropáček, 1993). 20. století přináší do Turecka modernizaci a změny ve společenském postavení žen podle vzoru západní Evropy. Postupně dochází k upouštění od dosavadní tradiční ženské role a k uzákonění rovnosti mužů a žen. V první polovině třicátých let 20. století je zde ženám přiznáno aktivní i pasivní volební právo, čímž Turecko předbíhá i některé ze západoevropských zemí, jako je například Francie. Ženy jsou stále vybízeny k nošení skromného, nevyzývavého oděvu, doplněného šátkem

zakrývajícím vlasy a ramena, v současnosti ovšem i tyto tradiční oděvy hýří barvami podle posledních módních trendů (Pirický, 2006).

Na venkově a v některých konzervativních rodinách ovšem stále přetrvává jisté znerovnoprávnění žen, jež jsou více hlídány muži, aby nepatřičným chováním či nevhodným vztahem nezneuctily rodinu. Dle původní tradice by muž na veřejnosti neměl projevovat své manželce city a ani bližší vztah otce se synem není žádaný. Zdravá žena by neměla zůstat svobodná. Manželství z pohledu konzervativního přístupu by nemělo být svobodným rozhodnutím manželů, nýbrž smlouvou mezi rodinami, která je uzavírána s ohledem na společenské a ekonomické postavení obou partnerů (Pirický, 2006).

Tradiční manželství iniciované rodinou bylo srovnáváno s pokrokovějším manželstvím iniciovaným párem během výzkumu z roku 2007, jehož se zúčastnilo 430 tureckých párů nacházejících se v různých fázích manželského vztahu. Výzkum prokázal, že svazek iniciovaný párem je více založený na emocích a rovnoprávnosti a méně konfliktní a ovlivněný rodinou než svazek rodinou dopředu dohodnutý. Během vývoje manželství však v rodinou iniciovaném manželství postupně ustávají konflikty a páry sezdané oběma způsoby shodně udávají úbytek emocí i rovnostářství v pozdějších fázích manželství. V obou typech manželství mají ženy větší vliv na rozhodnutí týkající se dětí a rodiny (Hortaçsu, 2007).

4. DRUHY NEVĚRY

4. 1. Základní dělení a některé druhy nevěry

Mezi tři základní druhy nevěry patří *nevěra jednorázová*, tedy náhodné odevzdání se příležitosti bez větší citové angažovanosti, *nevěra jako dobrodružství*, motivovaná potřebou změny, nových zážitků, rizika a napětí a *nevěra jako dlouhodobý vztah*, jež vytváří mezi milenci citové pouto a představuje největší riziko pro oficiální partnerskou dvojici (Capponi, Novák, 1995). K prozrazení jednorázové nevěry dochází zřídka, dlouhodobé nevěry mají asi padesátiprocentní riziko odhalení (Baker, 2005).

K *nevěře u homosexuálních párů* tvořených dvěma muži dochází častěji než u párů heterosexuálních, jelikož mužská touha po sexuální pestrosti se v případě páru dvou mužů násobí (neznamená to ovšem, že by gayové netoužili po stálých svazcích nebo jich nebyli schopni). Ze stejných důvodů dochází u lesbických párů k nevěře méně častěji než u párů heterosexuálních (Ridley, 2007).

Nevěra křesťanského páru bývá vnímána jako hřích a oběma manželům je doporučováno nerozvádět se, obětovat se pro rodinu a být schopný ústupků. Po podvádějícím je vyžadováno vrátit se k rodině, po podvedeném odpustit mu a přijmout ho zpět (Kratochvíl, 2000).

Současná doba s sebou přináší „*online*“ *nevěru*, kdy člověk ve virtuálním světě naváže vztah k postavě, která postupem času získává jeho pozornost i důvěru, přestože je z větší části vytvořena jeho fantazií (Matějková, 2009). Ze studie z roku 2007 vyplývá, že jak sexuální, tak emocionální vztah udržovaný přes internet je podváděnými partnery vnímán jako reálná nevěra, přičemž emocionální vztah pro ně představuje větší stres a hrozbu, jelikož častěji vyústí v osobní setkání. Muži jsou vnímáni jako ti, kdo v případě osobního setkání se svým virtuálním protějškem spíše naváží i reálný sexuální poměr (Henline, Lamke, Howard, 2007).

4. 2. Mužská a ženská nevěra

Ženská nevěra bývá mnohými autory považována za závažnější než mužská. Muži na odhalení ženiny nevěry reagují s větší agresivitou a mají tendenci hledat rychlá řešení (Šmolka, 2003). Ke své nevěře muži často přistupují pouze jako k příležitosti

poznat novou ženu bez úmyslu opustit manželku, situace se stává komplikovanější, jestliže se do své milenky zamilují. Manželce poté hrozí, že ztratí mužovu přízeň a zdroje ve prospěch jiné ženy (Buss, 2009). Pokud je však nevěrná žena, vystavuje se její manžel riziku, že bude vychovávat cizího potomka a v případě, že s partnerkou nebudou mít další děti, zemře bez vlastních dědiců. Asi deset procent dětí má jiného otce než toho, který je za něj považován (Baker, 2005).

V dnešní době mají ženy více příležitostí k nevěře a ženské nevěry přibývá. Ženy odmítají zastávat tradiční roli hospodyně, chodí do práce, mají přístup k internetu, na svých partnerech jsou méně finančně závislé. Také společnost ženskou nevěru toleruje více, než tomu bylo dříve (Vaughanová, 2009).

Z výzkumů plyne, že podvede – li žena svého partnera se ženou, představuje to pro něj menší stres, než kdyby ho podvedla s mužem. Podvede – li muž svou partnerku s mužem, představuje to pro ni naopak větší zátěž, než kdyby ji podvedl se ženou. Nevěra, ve které tedy jako třetí strana figuruje žena, bývá oběma pohlavími vnímána jako méně zatěžující než nevěra, ve které figuruje muž (Wiederman, LaMar, 1998). Vysoce dominantní muži bílé rasy, jež souhlasí se skupinovou nerovností, přitom reagují intenzivněji, podvede – li je partnerka s mužem jiného etnika. Pro ženy etnická příslušnost partnerovy milenky není důležitá (Bassett, 2005).

4. 3. Emocionální a fyzická nevěra

Výzkumy prokazují, že muži hůře snášejí fyzickou (sexuální) nevěru zahrnující tělesný kontakt, zatímco ženy hůře reagují na emocionální nevěru přinášející s sebou zamilovanost a citové pouto. Tyto výsledky korespondují s tvrzením evolučních psychologů, že sexuální nevěra je pro muže horší, jelikož jejich partnerka může s cizím mužem otěhotnět, zatímco pro ženy představuje větší hrozbu emocionální nevěra, protože zamiluje – li se jejich partner do jiné ženy, riskují tím ztrátu jeho péče, ochrany a zdrojů (Buss et al., 1992; in Treger, Sprecher, 2011). Ženy přitom zvládají emocionální nevěru hůře, přestože očekávají, že se jejich partner dopustí spíše fyzické nevěry, a muži se vyrovnávají hůře s fyzickou nevěrou, přestože u žen očekávají spíše nevěru emocionální (Cramer et al., 2008). Emocionální nevěra vyvolává v podváděných pocity ohrožení, fyzická nevěra pocity zrady a zlosti (Buunk, Dijkstra, 2004).

Ženy většinou hledají v novém vztahu především uspokojení citových potřeb, muži potřeb sexuálních (Botwinová, 1996). V souladu s tím si muži myslí, že ženy jsou schopny navázat s partnerem fyzický styk teprve tehdy, pokud se zamilují, ženy si myslí, že muži jsou schopni mít s partnerkou fyzický kontakt i bez citového pouta k ní (Whitty, Quigley, 2008). Ženy s potenciálním milencem navazují zprvu platonické přátelství, jež jim dodává energii a sebedůvěru a jež se teprve postupně s narůstající nespokojeností v původním vztahu mění na vztah sexuální. Muži navozují především sexuální poměry, přestože i zde může hrát podpora a porozumění důležitou roli (Everett, Everettová, 2000).

Ne každý podvádějící muž je ovšem fyzicky nevěrný manželce, kterou nechce opustit, a ne každá podvádějící žena je emocionálně nevěrná manželovi, ke kterému už nic necítí. Tuto představu v současnosti stále častěji vyvracejí především ženy, které, přestože svého manžela milují, jej podvádí z důvodu nedostatku sexuálního uspokojení (Šmolka, 2003). Zmiňované ženy se většinou partnerem cítí být odmítány a mají pocit, že už jej fyzicky nepřitahují (Pokorná, 2010).

Další výjimku představují muži, jež vnímají jako více zraňující emocionální nevěru, a ženy, jimž více ubližuje nevěra fyzická. Za rozhodující faktor pro tyto odlišnosti považují Levy a Kelly styl vazby na blízkou osobu (Levy, Kelly, 2010; in Treger, Sprecher, 2011). Muži nadmíru znepokojení, neustále se obávající o vztah, budou s větší pravděpodobností hůře vnímat nevěru emocionální, zatímco ženy s vyhybavým stylem vazby budou hůře vnímat nevěru sexuální. Horší reakce na sexuální nevěru byla rovněž podmíněná větší tolerantností v oblasti sexuality. Nejen pohlaví podváděného, ale i způsob vázání se na blízkou osobu a sociální aspekty sexuality by tedy mohly vysvětlovat, proč někteří lidé vnímají jako více ohrožující ten druh nevěry, jež je většinou hůře vnímán opačným pohlavím (Treger, Sprecher, 2011).

Jedná – li se o sexuální nevěru, muži i ženy vnímají bývalého partnera své přítelkyně či přítele jako větší hrozbu pro vztah než partnera nového, jedná – li se o nevěru emocionální, vnímají bývalou lásku svého partnera jako větší hrozbu než lásku novou pouze ženy (Cann, Baucom, 2004).

Muži se cítí více provinile, podvedou – li svou partnerku fyzicky, ženy se cítí více provinile, podvedou – li partnera emocionálně. Muži i ženy věří, že jejich partner bude mít větší potíže s odpouštěním fyzické nevěry (Fischer et al., 2008). Ve skutečnosti fyzickou nevěru odpouští hůře pouze muži (Shackelford, Buss, Bennett, 2002). Ženy se domnívají, že podvedou – li partnera fyzicky, jejich nevěra spíše povede

k ukončení vztahu, muži jsou přesvědčeni, že k ukončení vztahu dojde stejně často v případě nevěry fyzické i emocionální (Fischer et al., 2008). Ve skutečnosti kvůli fyzické nevěře spíše než kvůli nevěře emocionální ukončují vztah častěji muži (Shackelford, Buss, Bennett, 2002).

5. PŘÍČINY NEVĚRY

5. 1. Osobnostní dispozice

5. 1. 1. Osobnostní dispozice podvádějícího

Podle Petra Šmolky existují tři základní motivy nevěry – osobnostní, vztahové a situační. Mezi osobnostní dispozice k nevěře patří tendence vyhledávat nové podněty a rychle se nudit ve stálém prostředí, sklony k hypersexualitě, nezralost, patologická neschopnost navázat trvalý vztah či vyrovnat se s přechodem od zamilovanosti k partnerské lásce (Šmolka, 2003). Motivem nevěry může být i skrývaná či neuvědomovaná bisexualita nebo homosexualita (Barrowsová, Newman, 1997).

Nevěrným se spíše stane ten muž, jež je narcisticky či hystericky založený, impulzivní, nevyrovnaný. Více nevěrní bývají extroverti, ti také dříve začínají se sexuálním životem a mívají více zkušeností, a muži bohatší, jež přitahují více žen, mívají k nevěře více příležitostí a na rozdíl od chudých mužů mohou do vztahů více investovat. Věřící i nevěřící bývají nevěrní stejně. Muži mívají větší sklony k nevěře, pokud byli nevěrní i dříve, jestliže byl nevěrný jejich otec, mají – li blízké vztahy s jinými ženami a pohybují – li se ve světě velkých firem, večírků, alkoholu a drog. Náchylní k nevěře rovněž bývají nekonvenční muži s neúctou ke společenským normám, muži neznající pocitu viny, obávající se emocí a ti, jež jsou extrémně žárliví. Naopak žárlivé partnerky bývají většinou věrnější než ty, které nežárlí (Botwinová, 1996).

Nevěrnou se spíše stane ta žena, jež není schopná žít bez neustálého přísunu obdivovatelů, své nápadníky nedokáže odmítnout, bývá sexuálně velmi vzrušivá a neumí se příliš ovládat. Nevěrnými bývají také některé ženy, jež jsou se svým manželem stále nespokojené a často jej kritizují. Svého milence si poté naopak idealizují a nekriticky jej obdivují (Muldworf, 1973; in Kratochvíl, 2000).

Sklony k nevěře mohou být ovlivněné i rodinou, výchovou a zážitky z dětství. Ženy, které nemiloval jejich otec, neutišitelně touží po lásce mužů. Muži závislí na matce podvádí své partnerky, protože žádná z nich se nevyrovná jejich matce, muži pohlcení matkou utíkají před ní i ostatními ženami a jejich péčí (Corneau, 2007). Ti muži, jež nemají dobré vztahy s matkou, si mohou idealizovat svou partnerku, avšak po

odeznění prvotní zamilovanosti ji vnímají stejně negativně, jako svou matku, a ty muže, jež chtějí, aby se k nim jejich žena chovala stejně jako jejich matka, brzo manželka přestává přitahovat (Botwinová, 1996). Nevěru může spolupodmiňovat i extrémně nízké sebevědomí pramenící z dětství, kdy si jedinec nedostatek lásky a uznání nahrazuje mimomanželskými vztahy, nebo výchova v prostředí, kde je nevěra uznávanější než věrnost (Šmolka, 2003).

Naopak věrnější bude ten, pro koho je důležitou hodnotou monogamie, kdo má zájem o trvalý vztah, dokáže odkládat uspokojení svých potřeb a je schopný empatie (Hollá, 2010). Podvede – li tento člověk svého partnera, potom spíše jednorázově, spontánně a neplánovaně (Kentová, 1993).

5. 1. 2. Osobnostní dispozice podváděného

Ženy jsou nevěrné spíše mužům slušným, slabým a spolehlivým. Vyzrálá žena si sice takové partnera bude vážit, v ženě nevyzrálé však budí příliš jistoty (Plzák, 2000). Muži s větší pravděpodobností podvedou přehnaně kritickou partnerku, ženu, která nedá svému partnerovi příležitost ji postrádat a bát se o ni či ženu, která je velmi výkonná a ve všem si poradí bez partnera (Šmolka, 2010). Ženy, které si neustále vybírají nevěrné muže, protože věrní a oddaní je nepřitahují, mohou mít problémy se strachem z intimity, kterou jim oddaní muži nabízejí. Často také pocházejí z rodin, kde byl otec rovněž nevěrný (Botwinová, 1996).

5. 2. Vztahové problémy

Nevěra působí ve vztahu problémy, sama však bývá výsledkem problémů předchozích. Nenaplní – li současný vztah potřeby obou partnerů, může jeden z nich či oba začít hledat uspokojení svých potřeb jinde. Osoba, která zadaného člověka přitahuje, mívá to, co dotyčnému v jeho původním vztahu schází. Za problémy ve vztahu jsou zodpovědní oba partneři (Kirschenbaumová, 2009).

Mezi základní potřeby, které se člověk snaží naplnit v jiném vztahu, patří potřeba stimulace, nových zážitků a zkušeností; potřeba seberealizace a sebepotvrzení a potřeba citové jistoty, bezpečí a intimity. Převládá – li ve vztahu rutina a stereotyp, nebývá dostatečně uspokojována *potřeba stimulace a nových zážitků*, přestože vztah

může být v jiných ohledech funkční. Situace bývá vážnější, není – li uspokojována *potřeba seberealizace*, v tomto případě hrozí, že poměr postupem času přeroste ve vztah. Nejvážnější situace nastává, není – li uspokojována *potřeba jistoty, bezpečí a intimacy*, v tomto případě nově navázaný vztah často nakonec nahradí vztah původní (Vágnerová, 2008).

Příčinou nevěry může být nedostatek intimacy, která ve vytratila, pokud se partneři málo věnují sami sobě, jsou příliš zaujatí prací, mají málo společných koníčků a ve vztahu chybí romantika (Love, Stosny, 2007). Dalším motivem jsou pocity osamělosti, málo vzájemné péče a pozornosti, nedostatek sdílení emocí (Veltruská, 2009). K nevěře dojde tím pravděpodobněji, čím větší je odcizení mezi partnery (Everett, Everettová, 2000).

Nevěru mohou zapříčinit i neuspokojené sexuální potřeby. Problémy v sexuální oblasti úzce souvisí s problémy v oblasti vztahové. Zlepšení po stránce sexuální vede ke zlepšení vztahu a naopak (Kratochvíl, 2008). Je – li muž ve vztahu spokojen po sexuální stránce, projevuje ženě více lásky, má – li žena projevy mužovy lásky, je fyzicky přístupnější. Nemá – li muž dostatek sexu, těžko projevuje ženě lásku, nemá – li žena dostatek lásky, odmítá fyzický kontakt (Pease, Peaseová, 2001).

5. 3. Situační spouštěče

Situačním spouštěčem nevěry mohou být rizikové fáze manželství, jako například narození prvního dítěte, kterému žena věnuje více pozornosti než muži, jež na to není zvyklý a připravený, dále návrat ženy do pracovního procesu po ukončené mateřské dovolené, kdy se její stereotypní život v domácnosti najednou mění ve svět nových dojmů, nebo období, kdy děti opouštějí rodinu a manželé zůstávají sami. Nebezpečné situace vznikají, bývá – li jeden z manželů často sám nebo pohybuje – li se ve společnosti, kde je podvádění oceňováno. Rizikovým obdobím je věk okolo třiceti let, kdy partneři bilancují a mohou začít litovat ztracených příležitostí, obzvlášť, pokud si vzali svého prvního partnera (Šmolka, 2003). Nebezpečná bývá i doba krátce po rozvodu, kdy si člověk zlost na opačné pohlaví může vybíjet podváděním nového partnera (Botwinová, 1996).

5. 4. Vliv třetí osoby

Jsou – li muži nevěrní, upřednostňují spíše svobodné ženy, protože v opačném případě by riskovali agresivní reakci ženina partnera. Jsou – li nevěrné ženy, dávají přednost mužům ženatým, protože ti se budou spíše snažit udržet poměr v tajnosti (Vaughanová, 2009). Matt Riddley dochází ke stejnému závěru, ovšem jinou cestou. Uvádí, že muži si podvědomě vybírají nezadané milenky, protože tyto jsou většinou mladší a muži chtějí, aby potenciální matky jejich dětí byly mladé. Ženy dávají jako potenciálním otcům svých dětí před chudými a svobodnými muži přednost mužům zadaným, protože ti budou s větší pravděpodobností zaopatření a spíše tak zajistí budoucnost svého potomka (Ridley, 2007). V souvislosti s tím muži žárlí na toho, kdo je úspěšnější, ženy na tu, která je mladší a fyzicky přitažlivější (Firestone, Firestoneová, Catlett, 2006).

5. 5. Společnost jako příčina

Podle Peggy Vaughanové netkví příčiny nevěry pouze ve člověku, ale i v samotné společnosti. K vyššímu výskytu nevěry přispívá neupřímnost v oblasti sexuality, jež začíná výchovou, pokračuje skrýváním zážitků dospívajících před svými rodiči a nezřídka přetrvává i v manželství. Lidé často nejsou otevření ohledně pocitů, že je kromě partnera přitahuje i někdo jiný, a vnímají věrnost ne jako volbu, ale jako povinnost. K nevěře přispívají i genderové stereotypy prohlubující vzdálenost mezi muži a ženami, komercializace sexu v časopisech a reklamě, rozvoj internetu či společností sdílená nereálná představa ideálního manželství (Vaughanová, 2009).

5. 6. Příčiny nevěry podle Yeniçeriové a Kökdemira

Yeniçeriová a Kökdemir ve svém výzkumu z roku 2006 zmiňují šest různých skupin příčin nevěry. Každou z těchto skupin dělí na další čtyři příčiny. Základními šesti skupinami příčin nevěry jsou: oprávněnost nevěry, svedení, normálnost nevěry, sexualita, sociální pozadí a vyhledávání podnětů (Yeniçeri, Kökdemir, 2006). Práce Yeniçeriové a Kökdemira bude v textu podrobněji rozebrána později (viz. kapitola 9. *Výzkum Zuhal Yeniçeriové a Doğana Kökdemira*).

6. PROŽÍVÁNÍ ZÚČASTNĚNÝCH

6. 1. Mylná přesvědčení

Nevěra je považována za jeden z nejvíce traumatických životních zážitků, který výrazně zasáhne všechny tři zúčastněné strany (Šmolka, 2003). Nevypovídá však nic o kvalitě ani jedné z nich. Podvádění by neměli se samozřejmostí docházet k závěrům, že jsou méněcenní a celou situaci si přivodili sami. Stejně tak fakt, že je člověku jeho partner po celý vztah věrný, automaticky neznamena, že je to i dobrý člověk (Novák, 1996).

Mimomanželské poměry nemusejí vždy vznikat – a často ani nevznikají – kvůli nemorálnosti, necitlivosti či nedostatku svědomí podvádějícího a třetí osoby. Netýkají se také jen těch lidí, kteří založili nevhodné manželství. Podvádějící bývá nezdárka mylně vnímán jako zlý, necitlivý, slabý a nejistý, přestože ve skutečnosti se nevěry může dopustit každý člověk. Podváděný zase bývá často litován, popřípadě kritizován za to, že nevěru svého partnera dopustil. Nevěra ovšem nikdy nepramení pouze z chyb jediného člověka (Vaughanová, 2009). Obě strany do vztahu vždy přispívají stejným dílem, a to i v případě, že jeden partner klame a podvádí a druhý mu slepě důvěřuje (Šamánková, Novák, 2007).

6. 2. Podváděný

Podváděný člověk prožívá celou řadou emocí, které bývají přirovnávány k pocitům, jako by byl vražděn, znásilňován v jádru své existence, jako by se zastavil čas. Ve vztahu je zničena důvěra a něco mezi partnery umírá – i když bude jejich vztah pokračovat, nikdy nebude jako dřív, podváděný člověk svůj protějšek nikdy nebude milovat stejným způsobem, jako předtím (Chary, 1991; in Kratochvíl, 2000).

Odhalení nevěry je psychickým šokem vyvolaným narušením osobního prostoru, intimní zóny člověka. Tento šok je doprovázen jak citovými projevy (úzkost, napětí, pocit ohrožení, nenávisť, sebelítost, pasivita a deprese nebo agresivita vůči okolí či vlastní osobě), tak projevy tělesnými (pláč, pocení, zimnice, třes, bušení srdce, tlak na hrudi, poruchy spánku či pocit na zvracení), což ne náhodou připomíná stresovou reakci. Zhoršuje se pozornost a výkonnost, objevuje se střídání nálad, nechutenství nebo

přejídání. Dochází k otřesu životních hodnot i smyslu života a situace mívá negativní vliv na sebepojetí a seberealizaci daného člověka (Janáčková, Nová, Weiss, 2008). Pokud je však reakce na nevěru naopak chladná a lhostejná, bývá to považováno za nepříznivé znamení pro budoucnost vztahu (Botwinová, 1996).

Podváděný člověk prožívá ztrátu či narušení pocitu výlučné věčné lásky a rovněž bolest, značící bezvýchodnou situaci, se kterou si neví rady (Šamánková, Novák, 2007). Bolest ovšem nepřichází jen po odhalení partnerovy nevěry, podváděný ji může pociťovat i tehdy, pokud pouze něco tuší (Hollá, 2010).

Objev partnerovy nevěry je podobným traumatem, jako je partnerova smrt. Zatímco však trauma vyvolané smrtí může být alespoň částečně mírněno zvýrazněním pozitiv ve vztahu, trauma způsobené nevěrou ničí vše, co bylo ve vztahu dobré. Smrt dotyčného i jeho partnera, byť by samozřejmě nevítaná a nechtěná, je nevyhnutelná a tedy na rozdíl od nevěry i očekávatelná (Swenson, 2010).

V situaci krize, jakou je bezesporu i odhalení nevěry, od svého partnera člověk čeká pomoc. Pokud však podváděný není podporován, získává dojem, že je to proto, že jeho partner tráví čas se svou milenkou či milencem, a nabývá přesvědčení, že čím více on trpí, tím lépe se oni dva cítí. Tento „pákový efekt“ však neplatí v opačném směru, tedy pokud má člověk pocit, že si momentálně vede dobře, nevyvolává to v něm nutně dojem, že se jeho partner a milenec nebo milénka mají špatně (Klimeš, 2010).

Ke své obraně podváděný často užívá obranných mechanismů, jako je například popření (Vágnerová, 2008). Může užívat i vytěsnění, nebo také racionalizaci s intelektualizací, které ho však neuchrání před negativními emocemi. K únikovým strategiím patří rovněž uchýlení se k cigaretám, alkoholu, sexu či lékům (Janáčková, Nová, Weiss, 2008). Lidé obtížně vyjadřující emoce přitom častěji využívají racionalizaci a vytěsnění, submisivní lidé zase častěji trpí pocity viny a depresemi (Janáčková, 2010).

Obranou je také hledání viníka. Pokud je viník nalezen v milencích, agrese je obrácena mimo vlastní partnerský vztah a ten je do jisté míry očištěn (Vágnerová, 2008). Je – li viníkem označen podváděný, trpí sebeobviňováním. Pokud je viníkem označen podvádějící, bývá mu vyčítána bezohlednost a sobeckost. Vina může padnout i na samotný vztah s odůvodněním, že se k sobě partneři nehodili nebo spolu málo komunikovali. Příčiny a okolnosti nevěry jsou však daleko komplikovanější a provázanější, než aby mohly být takto jednoznačně určeny (Vaughanová, 2009).

6. 3. Podvádějící

Nikdo není jednoznačně předurčený k tomu, že svého partnera jednoho dne podvede. Existují však lidé, kteří mohou mít k nevěře větší sklony než jiní, ani to však ale neznamená, že budou stoprocentně nevěrní, zatímco jiní určitě zůstanou věrní. K nevěře vede nejen jisté osobnostní nastavení člověka, ale i konkrétní situace, příležitost a motiv (Janáčková, Nová, Weiss, 2008).

Nejen podváděný vnímá nevěru velmi intenzivním, negativním způsobem. I podvádějící je jen člověk a mnohdy trpí stejně, jako jeho partner. Pokud k nevěře z jeho strany dojde, bývá to často proto, že mu ve vztahu něco chybí – bez původního úmyslu podvádět. Nevěra však přichází pomalu a člověk si možnost, že bude svému partnerovi nevěrný, většinou nepřipouští až do chvíle, kdy k tomu skutečně dojde (Šamánková, Novák, 2007).

Podvádějící bývá zaplaven pocity viny, cítí se slabý a zranitelný a útěchu pak často hledá a mnohdy i nachází právě v nově navázaném vztahu. To mu z počátku může vyhovovat, ale většinou jen do doby, než je vztah vyzrazen nebo s danou situací přestává být spokojená třetí strana. Celá situace potom na nevěrného vytváří oboustranný tlak a vyvolává v něm zmatek a stres. V důsledku toho klesá jeho pracovní výkonnost, mohou se objevit deprese a nespavost i strach, že jako rodič ztratí pozitivní obraz v očích svých dětí. Podvádějící si rovněž uvědomuje, že situace má pouze dvě řešení, že se ani jedno neobejde bez problémů a ať už se rozhodne tak či tak, někomu bude muset ublížit (Kirschenbaumová, 2009).

Nalezení řešení celé situace bývá znesnadněno i tím, že podvádějící často miluje jak svého dlouhodobého partnera, tak partnera nového. Šamánková a Novák odhadují, vycházejíc ze své poradenské praxe, že až dvě třetiny podvádějících mají upřímně rády jak legálního, tak mimomanželského partnera (Šamánková, Novák, 2007).

6. 4. Milenci a milenky

Třetí osoba doplňující poslední vrchol milostného trojúhelníku bývá velmi často vnímána jako příčina všeho neštěstí, rozvraceč rodiny, ten, kdo za vše může, amorální jedinec bez pocitů studu a viny. Tento způsob vnímání, třebaže je poněkud černobílý, slouží k očištění viny z vlastního partnera i sebe samého (Kratochvíl, 2000). Milenec či

milenka bývá podle mnohých názorů bezcitný, sobecký člověk, který udržuje vztah s někým, kdo je zadaný, především pro své vlastní uspokojení. Ve skutečnosti si však málokdo začíná poměr proto, že chce někomu ublížit (Vaughanová, 2009).

Proč tedy milenec či milenka i nadále zůstávají v tomto vztahu? Podle Marie Vágnerové v něm zejména svobodné ženy pokračují proto, že touží mít alespoň nějaké partnerství, protože už se na zadaného partnera citově navázaly a kvůli přetrvávající iluzi, že se tento partner nakonec se svou ženou přece jen rozejde (Vágnerová, 2008).

Třetí strana ve fantazii podváděného člověka často získává rozměrů femme fatale či donchuána. Pokud se však s touto osobou podváděný seznámí, mnohdy zjišťuje, že i milenec nebo milenka je jenom obyčejný člověk, rozplyne se jeho démonický obraz a někdy dokonce může mezi podváděným a třetí stranou vzniknout i jakési spojení či přímo přátelství. Ovšem ne každé takové seznámení musí dopadnout dobře, protože ne každý aféry lituje. Trvá – li podváděný na seznámení, riskuje otevřené nepřátelství, posměch, nezastíraný boj a nenávisť. Seznámit se s člověkem, s nímž partner navázal vztah, přitom chtějí spíše ženy (Vaughanová, 2009).

Milenci a milenky mívají roli člověka, který s podvádějícím nesdílí každodenní starosti a kterému nevěrný ukazuje pouze svou nejhezčí tvář. Ve vztahu jde někdy spíše o hraní této role než o konkrétní osobu milence nebo milenky. Jakmile proto hrozí, že se milenecký vztah změní na partnerský a i ten bude zákonitě naplněn jak radostmi, tak starostmi, nezřídka mizí jeho kouzlo a vztah se hroutí (Vaughanová, 2009).

6. 5. Děti

Nevěra zasáhne do života nejenom těm, kteří jsou podváděni či podvádějí, ale také jejich dětem. Ty často ztrácejí důvěru ve vztah rodičů, důvěru ve svět a pocit bezpečí (Koucká, 2009). Odhalení nevěry pro ně bývá šok, před kterým se je rodiče snaží tajemím poměru uchránit. Děti jsou však k takovýmto problémům daleko vnímavější, než si dospělí myslí, a proto nezřídka vytuší, že se ve vztahu něco děje, aniž by přesně věděly, co to je (Swenson, 2010). Pokud děti cítí, že se mezi rodiči něco stalo, ale neví přesně co, vyvolává to u nich pocity nejistoty a viny. Rozhodnou – li se proto rodiče dětem o nevěře povědět, měli by je ujistit (pokud možno společně), že se nic nestalo jejich vinou, že je oba rodiče mají pořád stejně rádi, a povědět jim, co se ve vztahu bude dít dál (Vaughanová, 2009).

Během řešení problému by se měli rodiče vyvarovat toho, aby dítětem manipulovali, lhali mu nebo ho zneužívali jako zbraň proti partnerovi (Plzák, 2000). Na dítě bude mít naopak dobrý vliv, pokud jeho rodiče zůstanou otevření, čestní, pozitivní a optimističtí. Vhodné je, když se budou i přes zmatek způsobený novou situací snažit dodržovat sliby a dovedou si i v krizi, jakou představuje nevěra, zařídit vlastní život (Everett, Evrettová, 2000).

To, jak bude vztah s dětmi odhalením nevěry ovlivněn, záleží na několika faktorech. Jedním z nich je *věk dětí* – děti staré šest let a mladší nebudou nevěru vnímat tolik, jako děti starší, které budou k problému citlivější, a to nejvíce v období okolo deseti let. Pokud jsou už děti v období dospívání, dokáží o problému více mluvit. Záleží i na tom, jaký byl *vztah rodičů s dětmi* předtím, než došlo k odhalení nevěry a jestli už tehdy děti vnímaly, že je v manželství jejich rodičů problém, nebo pokud za jediný problém považují pouze aktuální nevěru (Kirschenbaumová, 2009).

Podle výzkumu provedeného Platem, Nalbonem, Casanovou & Wetchlerem ovlivňuje otcovská nevěra a rodičovský konflikt děti i tehdy, když už jsou dospělé. Výsledky výzkumu sice neprokázaly vliv nevěry na internalizované modely dospělých dětí, ukázalo se však, že děti, jejichž rodiče žili v konfliktním vztahu, vnímaly sebe i své okolí negativněji. Ve vztazích dospělých dětí, které věděly o nevěře svého otce, také častěji docházelo k nevěrám, než ve vztazích dětí, které se domnívaly, že jejich otec byl věrný. Autoři proto zdůrazňují, aby v případě rodičovských problémů docházelo nejen k terapii individuální a párové, ale i rodinné (Platt et al., 2008).

6. 6. Rodiče

Nejen děti bývají ovlivněny nevěrou svých rodičů, jsou to i rodiče těchto rodičů, kteří problém mohou velmi citlivě prožívat. Nikdy ovšem při posuzování situace nemohou být zcela objektivní a jsou nuceni uznat buď chybu svého dítěte nebo se obrátit proti zeti či snaze, což také bývá pravděpodobnější (Novák, 1996).

Rodiče manželů mívají tendenci zasahovat do konfliktu svých dětí se záměrem pomoci, ovšem věci spíše zhoršují. Často se také stává, že oba manželé už mají mezi sebou nevěru vyřešenou a chtějí začít od začátku, ale rodiče podváděného nedokáží zapomenout a odpustit a působí tak mezi manžely další problémy. Rodiče proto bývá lepší problémem nevěry nezatěžovat (Šmolka, 2003).

6. 7. Přátelé

Nevěra jistým způsobem ovlivní i okruh přátel daného páru. Podle Botwinové je podvádějící muž skupinou svých přátel přijímán lépe než žena a mnohdy u nich paradoxně stoupá na ceně (Botwinová, 1996).

Nevěrný člověk by pokud možno neměl být přáteli kritizován či odsuzován, ale vyslechnut a pochopen. Nevěru přítelova partnera je dobré řešit přednostně s partnerem, danému příteli by se měla nevěra jeho protějšku svěřit teprve tehdy, pokud se na ni sám přímo zeptá, což bývá znamením, že je připraven slyšet pravdu. Vše je ale samozřejmě velmi individuální a záleží na každém konkrétním vztahu (Vaughanová, 2009).

7. MOŽNÁ ŘEŠENÍ NEVĚRY

7. 1. Co nedělat?

Nevěra je problém, jehož řešení nebývá snadné a nemělo by se proto uspěchat. Zpracování otázky nevěry si žádá svůj čas, stejně tak jako následné hojení ran (Novák, 1996). Podle Vybírala v případě nevěry platí pravidlo „pěti Ne“: nevyšetřovat, neobviňovat, nevyhrožovat, nevyžadovat sex a nezatahovat do problému děti (Vybíral, 1995). Naopak běžná komunikace mezi partnery by měla zůstat zachovaná, stejně tak jako chod společné domácnosti (Plzák, 2000). Nevěra by neměla být důvodem k rozvodu či rozchodu, pokud předtím manželství či partnerství alespoň uspokojivě fungovalo (Plaňava, 1994). Řešením v žádném případě není ani sebevražda nebo pokus o ni, k čemuž se častěji uchylují ženy s úmyslem vyvolat ve svém partnerovi pocity viny a přimět ho tak, aby se k nim vrátil (Yovell, 2007). Konstruktivním východiskem není ani nenávist či zatracování opačného pohlaví. Za vztah jsou vždy odpovědní oba partneři a vinu proto nelze svalovat pouze na jednoho z nich. Aby podváděný nedělal v dalším vztahu stejné chyby, měl by nejdříve více poznat sám sebe a tím i lépe porozumět vzniklé situaci a snadněji se s ní vypořádat (Vollmerová, 1998).

7. 2. Přiznat se?

Na tomto místě snad ani nelze nezmínit Miroslava Plzáka a jeho zpopularizované „zatloukat, zatloukat, zatloukat“. Sám Plzák doslova říká toto: „Dokud to jde, doporučuji nepřipustit, aby se partner k nevěře přiznal.“ (Plzák, 2000, s. 46). Přizná – li se podvádějící k nevěře, riskuje totiž vznik partnerských problémů a rozvrat vztahu (Plzák, 2000).

Rovněž Ivo Plaňava radí podvádějícím, aby se k poměru nepřiznávali. Soudí, že břemeno nevěry by tak dolehlo i na druhého partnera a vztah se třetím člověkem by se pouze zlegalizoval (Plaňava, 1994). Motivem k přiznání se může být dobře míněná upřímnost i pocit viny, doznání nevěry však partnera zbytečně raní a pocit viny neutiší. Vhodnější než pozdní upřímnost je vybudovat si co nejupřímnější vztah, jehož problémy nebude třeba řešit nevěrou. Přiznat se k nevěře je namístě pouze tehdy, dojde

– li k nechráněnému styku nebo hrozí odhalení poměru, protože v tomto případě je lepší slyšet pravdu od partnera, než od cizího člověka (Kirschenbaumová, 2009).

Opačným argumentem je však to, že nevyřešená nevěra pouze způsobuje další problémy mezi partnery. Pravda, třebaže trpká, je přijatelnější než věčná nejistota a dohady (Vaughanová, 2009). Je tedy lepší přiznat se anebo poměr tajit? Dita Šamánková a Tomáš Novák soudí, že: „Jako správná odpověď na otázku, zda bolí pravda nebo lež, se tedy nabízí, že nejvíce bolí nepřipravenost na pravdu.“ (Šamánková, Novák, 2007, s. 89).

7. 3. Možnosti podváděného

Pro podváděného existují v zásadě tři základní možnosti, jak situaci řešit: nevěru odpustit a dál ji nepřipomínat a netrestat, nevěru neodpustit a vztah ukončit anebo nevěru tolerovat (Hollá, 2010).

Rozhodnutí, zda ve vztahu pokračovat, je prvním a nejdůležitějším krokem. Pokud si v tomto bodě nejsou jeden či oba z partnerů jistí, šance na obnovení fungujícího vztahu se snižují (Černá, 2010).

Klíčové je, zda podvádějící poměr vnímá pouze jako chvilkovou známost nebo zda s milencem či milenkou navázal dlouhodobý, plnohodnotný vztah. Někteří muži dávají přednost aférám s prostitutkami, které, třebaže mohou ženu velmi ranit, jsou pro vztah tou nejméně ohrožující variantou. Tato možnost totiž pro muže představuje pouze potěšení bez závazků a mnohdy značí, že je pro něj jeho manželství či partnerství důležité a nechce jej narušit jiným paralelním vztahem, proto volí právě tuto cestu k uspokojení svých potřeb coby menší zlo (Barrowsová, Newman, 1997).

Pro podváděného je důležité, aby znovu získal sebedůvěru a nebral nevěru jako osobní selhání (Vaughanová, 2009). Je dobré chvíli se věnovat sám sobě, udělat si radost, najít si novou zálibu. Podvedený by měl znát co nejméně detailů partnerova poměru. Čím více informovaný bude, tím hůře se mu bude na záležitost zapomínat. Je vhodnější vědět co nejméně a netrápit se (Šmolka, 2010).

Rozhodne – li se dvojice vztah zachovat, je třeba vrátit do něj dobrodružství, nechat partnerovi soukromí, ale i možnost zazářit, chválit ho. Zároveň je vhodné, pokud ženy přenechají muži část kontroly nad tím, co se děje doma. Rozhodně se však

nedoporučuje partnerovi oplácet vlastní nevěrou (Barrowsová, Newman, 1997). Ti, kdo častěji oplácí nevěru nevěrou, jsou muži (Firestone, Firestoneová, Catlett, 2006).

Pokud to vypadá, že se partner nezmění, vhodnější, než ho neustále omlouvat a naivně věřit v zázrak, je nevěrného opustit (Botwinová, 1996).

7. 4. Dilema podvádějícího

Na podvádějícím spočívá tíha rozhodnutí, zda zůstat s partnerem v bezpečí známého vztahu nebo vykročit vstříc tomu novému. Toto rozhodnutí bývá obzvláště těžké pro hodné, spolehlivé muže, kteří svou partnerku podvedli jen jednou, zatímco ženy jsou v těchto rozhodnutích daleko ráznější (Šmolka, 2003). Jsou to především muži, kterým se těžko opouští dlouhodobá partnerka a s ní i celý jeden život. Málokterý nevěrný muž se doopravdy touží se svou ženou rozvést (Barrowsová, Newman, 1997).

Podvádějící je podle Kirschenbaumové často obyčejný chybující člověk, ve kterém nevěra vzbuzuje pocity viny a následný dojem, že si zaslouží trest. Když si proto vybírá, kterému vztahu dát přednost, může si podvědomě vybrat špatně, a tak se i potrestat, nebo problém neřešit, dokud neztratí obě strany. Je však vhodnější, když se podvádějící sám zavčas rozhodne, nalezne pravý motiv, proč k nevěře došlo, a uvědomí si, s kým chce ve vztahu pokračovat (Kirschenbaumová, 2009).

Při rozhodování je potřeba odbourat rušivé, vnímání zkreslující emoce, ujasnit si, s kým dotyčný sdílí potřeby, obavy, životní styl a očekávání do budoucna, s kým se umí uvolnit a zasmát, s kým se cítí bezpečně, ke komu je fyzicky přitahován, ke komu cítí respekt. Je vhodné srovnat vztah, který ho pojí k oběma lidem, porovnat jejich osobnosti i to, jak se s každým z nich cítí. Je třeba uvědomit si, co člověk od života nejvíce chce a představit si, jak by vypadala jeho budoucnost, kdyby se rozhodl tak či onak (Kirschenbaumová, 2009).

Nalézání řešení může být komplikovanější tehdy, mají – li partneři děti. Poté je třeba rozhodnout, co bude pro potomstvo v dané konkrétní situaci lepším příkladem do života – zda to, že spolu rodiče zůstanou, nebo to, že vztah ukončí (Collins, Collinsová, 2010). Rozvod rodičů přitom nemusí pro děti automaticky představovat tu nejhorší variantu. Pokud se dětem dostává lásky a podpory, může pro ně být rozvod lepším řešením, než domácnost hádajících se rodičů, jež k sobě navzájem ztratili respekt (Kirschenbaumová, 2009).

7. 5. Konečné rozhodnutí

Rozhodne – li se podvádějící z původního vztahu odejít, je lepší ho nechat, neprosit, nevyhrožovat. Chce – li partner v původním vztahu zůstat, měla by spolu dvojice co nejvíce komunikovat, mluvit o svých potřebách, prodiskutovat problémy společného vztahu a vyjasnit si, co by se mohlo zlepšit a změnit (Botwinová, 1996).

Jestliže se situace dlouhodobě jeví jako bezvýchodná a bez naděje na nalezení řešení, lze zkusit tzv. strukturovanou separaci. Manželé se od sebe odloučí a podvádějící se stěhuje ke svému milenci či milence. Rodiče se dohodnou na výživném a navštěvování dětí, kontakty mezi sebou však omezí na minimum. Aby separace byla účinná, měla by trvat přibližně půl roku. Během odloučení může podvádějící začít postrádat rodinu a zidealizovanou třetí stranu vnímat ve světle reálných každodenních starostí. Ve čtyřech z pěti případů poté dochází k obnově původního vztahu. Je – li však nový svazek stabilnější a spokojenější než ten původní, strukturovaná separace alespoň splní úlohu zkušebního rozvodu a připraví pár na rozvod skutečný (Šmolka, 2003).

Dvojice může rovněž vyhledat odbornou pomoc. Poradenství psychologové páru nabízejí objektivní řešení problému, především pokud se jedná o situační nevěru, psychoterapeuti se více zaměřují na nevěru vyvolanou osobními dispozicemi člověka. Ať už se partneři rozhodnou nevěru vyřešit jakkoliv, v zásadě platí, že důležitější než samotná nevěra je to, co se mezi partnery děje poté – jestliže se snaží zachránit narušený vztah nebo se o jeho záchranu ani nepokouší (Šmolka, 2003).

7. 6. Odpuštění a obnovení důvěry

Dojde – li mezi partnery k nevěře, nestačí na událost pouze zapomenout, je třeba odpustit si a obnovit vzájemnou důvěru. To, zda člověk dokáže odpustit, je přitom ovlivněno jeho výchovou, zkušenostmi, hodnotami, postoji, sebepojetím, hloubkou rány, kterou člověk utřil, ale i krizovými obdobími života (například krizí středního věku). Obecně snadněji odpouštějí osobnostně vyzrálí lidé se zdravou sebedůvěrou a hůře lidé vysoce citliví ke kritice, ublížení či zahanbení (Weiglová, 2010).

K obnovení důvěry dochází dlouze a pozvolna, je potřeba, aby se podvedený nejprve vypořádal s bolestí, kterou cítí. Pro vztah bývá prospěšné, když partneři zajistí,

aby se ten druhý cítil milovaný, navzájem se ctí a podporují, dotýkají se, jsou spolu, jsou otevření a jednoduše dělají to, co dosud zanedbávali (Kirschenbaumová, 2009).

Ztratí – li někdo důvěru v jednoho člověka a se situací se nedokáže vyrovnat, může si s sebou nedůvěru nést do příštího vztahu a tím si působit další komplikace. Vhodné je mít ve vztahu nadhled a být si vědom toho, že každý je chybující bytost, ale na druhou stranu neodpouštět to, čeho partner nelituje (Koucká, 2009). Aby člověk mohl bojovat za svůj vztah, je třeba v něj věřit (Yovell, 2007).

8. POZITIVNÍ STRÁNKY NEVĚRY A JEJÍ PREVENCE

8. 1. Pozitivní stránky nevěry

Nevěru je možno vnímat jako krizi, jež dá páru šanci něco změnit, jako krok na cestě k cíli, kterým je zlepšení situace, jako proces, pomocí kterého si člověk udělá pořádek v životě (Kirschenbaum, 2009). Po dlouhém období bez komunikace může nevěra mezi partnery prolomit ledy, obnovit komunikaci a opět je citově sblížit (Botwinová, 1996).

Nevěra je signálem, že jsou ve vztahu problémy, kterým se nelze vyhýbat. Ať už se je partneři rozhodnou vyřešit či dají přednost ukončení nefungujícího vztahu, znamená to pro ně růst. Postaví – li se dvojice k problému čelem, stává se řešená nevěra pro oba příležitostí k ponaučení se i k lepšímu porozumění sobě samotnému (Corneau, 2007).

8. 2. Prevence nevěry

Nejúčinnějším způsobem, jak bojovat s nevěrou, je nevěře předcházet – výchovou, výběrem partnera a prací na vztahu. Během výchovy dítěte jsou důležité vhodné vzory pro jeho budoucí život a vztahy. Při výběru partnera by se měl člověk vyhýbat velmi nejistým či dobrodružným partnerům, ideální není ani velký věkový, vzdělanostní či kulturní rozdíl, negativní roli může sehrát i závislost na alkoholu. Je potřeba také pracovat na vztahu mezi partnery, dbát na občasnou změnu, překvapení, spontánní projevy lásky a udržovat ve vztahu trochu napětí a nejistoty (Šmolka, 2003). Prevencí proti nevěře je také nevyhýbat se otevřeným přiznáním o přitažlivosti někoho jiného. Pokud si člověk toto odmítá přiznat, budí to v něm ještě větší pokušení (Vaughanová, 2009). Zároveň je vhodné posilovat sebevědomí sobě i partnerovi a nenechat se vyvést z míry občasnými výkyvy ve vztahu během manželských krizí (Plaňava, 1994).

Pokud chce člověk vytvořit zdravý fungující vztah, neměl by být na druhém příliš závislý, ale měl by umět žít i bez spalující romantické lásky a překonat jistou prázdnotu a depresi, které se u někoho mohou objevit, jakmile prvotní zamilovanost zmizí. Měl by v sobě najít pocit životní radosti nezávislý na romantické lásce, který

potom tvoří základ zdravého života ve dvou, a mít ve vztahu rád to, co je, a ne litovat toho, co není. Navíc: „Člověk nemůže milovat, když nemá rád sám sebe.“ (Corneau, 2007, s. 226).

8. 3. Věrnost

Věrnost existuje za předpokladu, že lidé dokáží ovládnout své sexuální pudy a tendence k vyhledávání nových zážitků v této oblasti. Motivem k ovládnutí by jim přitom měla být láska, vědomí povinnosti, odpovědnosti a snaha vyhnout se konfliktům a ohrožení vztahu (Kratochvíl, 2000). Barrowsová a Newman však zastávají názor, že celoživotní věrnost je ideál, nikoliv skutečnost. Obě pohlaví mají od sebe navzájem nereálná očekávání, přitom si však málo nabízejí, protože ve společnosti, kde vládne individualismus, se nikdo nechce obětovat. Lidé jakoby pořád čekali, že najdou něco lepšího než to, co mají (Barrowsová, Newman, 1997).

Peggy Vaughanová hovoří o tzv. mýtu monogamie: „Mýtus monogamie je víra, že monogamie je v naší společnosti normou, kterou společnost podporuje.“ (Vaughan, 2009, s. 24). Tento mýtus vytváří dojem, že je snadné být ve vztahu věrný, případná nevěra je potom vnímána jako osobní selhání a vyvolává pocity viny, stud, zraněnou hrdost, zmar a další negativní emoce. Protože však monogamie není normou, měla by se společnost oprostit od tohoto mýtu, a to ne kvůli omlouvání nevěr, ale kvůli snadnějšímu vypořádání se s pocity viny podvádějících a studu podvedených. K monogamii by se nemělo přistupovat jako k něčemu automatickému, ale měla by být vědomou volbou. Je v pořádku, když partnery bude přitahovat i někdo jiný nezávisle na lásce, kterou k sobě partneři cítí. Upřímná, otevřená komunikace a blízkost s důvěrou by měly být ve vztahu důležitější než podezírání (Vaughanová, 2009).

Sliby věrnosti, třebaže z počátku vycházejí ze skutečného přání být věrný, se mohou snadno porušit, pokud jsou založené na falešném předpokladu vlastnění druhého partnera nebo na představě monogamie jakožto společností diktované a partnery automaticky přebírané a očekávané normy. Věrnost by měla být založená na svobodě volby, na přání sdílet se svým partnerem život a na opravdovém, ryzím osobním závazku k tomuto člověku (Firestone, Firestoneová, Catlett, 2006).

9. VÝZKUM ZUHAL YENİÇERIOVÉ A DOĞANA KÖKDEMIRA

9. 1. Téma výzkumu a výzkumný soubor

Otázkou, z jakých důvodů k nevěře dochází a jak si ji vysvětlují muži a ženy, se zabývali Zuhale Yeniçeriová a Doğan Kökdemir. Výzkumná práce, během níž došlo k vytvoření Dotazníku nevěry, byla publikována roku 2006 pod názvem University Students' Perceptions of, and Explanations for, Infidelity: The Development of the Infidelity Questionnaire (INFQ).

Výzkumu se účastnilo celkem 404 participantů, z toho 177 mužů a 227 žen. Participantů byli studenti různých univerzit v Turecku a jejich věk se pohyboval v rozmezí od 18 do 38 let. 2% z celkového počtu zúčastněných osob byla ženatá či vdaná, 0% zasnoubených, 44,9% bylo zadaných a 53,1% bylo bez partnera. Bylo zjištěno, že 19,6% studentů bylo alespoň jednou v životě nevěrných, 17,3% bylo alespoň jednou podváděných, 54,3% nebylo ve vztazích ani nevěrných, ani podváděných a 8,7% studentů uvedlo, že dosud neměli žádný partnerský vztah. 14,7% studentů se domnívalo, že pravou nevěrou je podvádění emocionální, 4,5% studentů považovalo za skutečný akt nevěry podvádění fyzické, 70,1 % bylo přesvědčeno, že jak podvádění emocionální, tak podvádění fyzické by mělo být považováno za nevěru a 10,7% studentů bylo toho názoru, že emocionální a fyzické podvádění by se mělo spolu vyskytovat zároveň, aby došlo ke skutečné nevěře.

9. 2. Vyvinutí Dotazníku nevěry

Účastníkům výzkumu byl předložen Dotazník nevěry (the Infidelity Questionnaire, neboli INFQ). Tento dotazník byl za účelem zjištění příčin nevěry vyvinut přímo autory výzkumu, vzhledem k tomu, že dosud nebyl k dispozici žádný jiný všeobecný dotazník zabývající se možnými příčinami nevěry.

V první fázi vývoje dotazníku Yeniçeriová a Kökdemir zkoumali 738 výpovědí týkajících se nevěry a jejích možných příčin a našli 132 příčin nevěry. Ty dále podrobili kvalitativní analýze a získali tak 100 rozdílných příčin nevěry, každá z nich poté vytvořila jednu položku v primární verzi dotazníku.

Byly vytvořeny dvě verze dotazníku. První z nich se zabývala možnými důvody, proč je nevěrná žena, druhá možnými důvody, proč je nevěrný muž, položky v obou verzích se lišily pouze udávaným pohlavím nevěrného. Každý z účastníků primárního výzkumu měl za úkol vyplnit pouze jednu verzi dotazníku, která mu byla náhodně přidělena. Účastníci během vyplňování dotazníku užívali k vyjádření významnosti jednotlivých příčin nevěry pětibodovou Likertovu škálu, kdy 1 znamenalo, že udávaná možná příčina není pro nevěru nijak významná a 5 znamenalo, že je daná příčina pro nevěru velmi významná.

Údaje byly následně podrobeny analýze hlavních komponent s varimax rotací, jež maximálně snižuje množství proměnných zatížených stejným faktorem. Výsledkem této analýzy bylo šest různých komponent dotazníku nevěry, z nichž každá byla tvořena čtyřmi pojmově rozdílnými reprezentativními položkami s nejvyšším nábojem dané komponenty. Těchto šest komponent s celkem 24 položkami vytvořilo Dotazník nevěry, který byl poté k prozkoumání příčin nevěry předložen již zmiňovanému souboru 404 participantů.

První složka dotazníku byla nazvaná „Oprávněnost“. Tato komponenta reprezentuje přesvědčení, že partner si zasloužil být podváděný a nevěra byla něčím opodstatněná. Druhá složka dotazníku byla nazvaná „Svedení“ a zahrnuje svádění třetí osobou. Třetí složka s názvem „Normálnost“ se týká přesvědčení, že nevěra je zcela běžná věc, čtvrtá složka s názvem „Sexualita“ zahrnuje položky popisující partnerský vztah neuspokojivý po sexuální stránce, pátá složka dotazníku nazvaná „Sociální pozadí“ se týká kultury, vztahů a společnosti. Šestá složka s názvem „Vyhledávání podnětů“ reprezentuje položky značící touhu po nových zážitcích, zkušenostech, dojmech. Všechny šest komponent a dílčí položky Dotazníku nevěry vypadá takto:

Oprávněnost:	Vztah, na kterém partner/ka neprojevuje účast
	Vztah, ve kterém je partner/ka necitlivý/á
	Úvahy o tom, že současný vztah je chyba
	Vztah, který nemá žádnou budoucnost
Svedení:	Svádění jinou osobou
	Jiná osoba je atraktivní
	Naskytla se příležitost k nevěře
	Pocit touhy po sexuálním vztahu s jinými muži/ženami

Normálnost:	Touha udělat partnerovi/partnerce naschvál Vnímání nevěry jako hry Názor, že podvádět je přirozené lidské právo Nevěra je moderní
Sexualita:	Vztah s partnerem/partnerkou je špatný po sexuální stránce Partnerova/partnerčina nechut' k sexuálnímu vztahu Úbytek partnerova/partnerčina sexuálního fungování Vztah, ve kterém má partner/ka sexuální tabu
Sociální pozadí:	Manželství uzavřené v mladém věku Předem sjednané manželství Vyrůstání v konzervativní kultuře Málo partnerských vztahů během dospívání
Vyhledávání podnětů:	Hledání vzrušení Hledání nových zážitků Hledání potěšení Nuda všedního života

9. 3. Výzkumná zjištění

Vzniklý Dotazník nevěry byl ve dvou verzích (verze pro mužskou a verze pro ženskou nevěru) předložen souboru 404 vysokoškolských studentů, z nichž každý pomocí náhodného výběru obdržel pouze jednu verzi dotazníku. Participanti hodnotili jednotlivé položky dotazníku jako možné příčiny nevěry podle jejich významnosti pro skutečnou nevěru. Užívali k tomu pětibodové Likertovy škály (1 = udávaná možná příčina nevěry není nijak významná, 5 = daná příčina je pro nevěru velmi významná). Získaná data byla poté podrobena statistické analýze zohledňující vliv faktoru pohlaví respondenta, vliv faktoru pohlaví podvádějícího a vliv kombinace obou faktorů.

Výzkumníci zjistili, že položky spadající pod komponentu „Oprávněnost“ byly participanty vnímány jakožto příčiny více odpovídající ženské nevěře (zde se tedy projevil pouze faktor pohlaví podvádějícího).

Položky z komponenty „Svedení“ byly jako významné důvody k nevěře vnímány spíše mužskými participanty (faktor pohlaví respondenta) a významněji hodnoceny tehdy, pokud se jednalo o mužskou nevěru (faktor pohlaví podvádějícího). Mužskými participanty bylo „Svedení“ vnímáno jako příčina nevěry odpovídající více ženské nevěře, naopak ženy vnímaly příčiny nevěry spojené se „Svedením“ jako typičtější pro mužskou nevěru (zde se tedy projevila kombinace obou faktorů).

Položky komponenty „Normálnost“ byly mužskými participanty vnímány jakožto významnější příčiny pro ženskou nevěru (kombinace obou faktorů).

Důvody k nevěře obsažené v komponentě „Sexualita“ byly hodnoceny jako více odpovídající mužské nevěře (faktor pohlaví podvádějícího). Muži vnímali „Sexualitu“ jakožto příčinu více odpovídající ženské nevěře, ženy ji vnímaly jako příčinu více odpovídající mužské nevěře (kombinace obou faktorů).

Položky tvořící komponentu „Sociální pozadí“ byly vnímány jako důležitější příčiny nevěry ženskými účastnicemi výzkumu (faktor pohlaví respondenta) a tehdy, jednalo – li se o nevěru mužskou (faktor pohlaví podvádějícího).

Ve vnímání položek komponenty „Vyhledávání podnětů“ jakožto příčin nevěry se v žádném ohledu neukázal statisticky významný rozdíl.

Ti, kteří se ve svém vztahu setkali s nevěrou, ať už v pozici podváděného či podvádějícího, přičítali jednotlivým možným příčinám nevěry větší důležitost a hodnotili je jako pro nevěru významnější než ti, kteří se s nevěrou ve svém vztahu nesetkali (Yeniçeri, Kökdemir, 2006).

II. VÝZKUMNÁ ČÁST

10. VÝZKUMNÝ PROBLÉM, CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

10. 1. Výzkumný problém

Nevěra se jeví jako poměrně častý problém partnerských vztahů a zdá se, že provází lidstvo po celém světě odnepaměti. Dopouštějí se ji muži i ženy, jednorázově i opakovaně. Nevěra představuje zátěž pro všechny zúčastněné, přestože jejím konstruktivním řešením může z dlouhodobého hlediska dojít k pozitivním změnám v partnerském vztahu. Bývá prožívána velmi intenzivně a doprovázena přitom celou řadou negativních emocí, třebaže mohou existovat jisté rozdíly mezi muži a ženami v prožívání a vnímání nevěry a v reagování na její odhalení, ať už se jedná o nevěru emocionální či fyzickou. Názory na příčiny nevěry se liší nejen mezi odborníky, ale i v rámci běžné populace. Nevěre mužské bývají nezdávka přisuzovány jiné důvody, než nevěre ženské.

Je nevěra skutečně tak častým problémem? Liší se vnímání nevěry mezi muži a ženami? A proč k ní vůbec dochází? Zdá se, odborná literatura se věnuje především příčinám nevěry z pohledu odborníků. Ale jak si nevěru vysvětlují obyčejní muži a ženy? A jaké důvody přičítají mužské a ženské nevěře? Výzkumná část této práce vycházející ze studie tureckých autorů Zuhal Yeniçeriové a Doğana Kökdemira navazuje na výše uvedenou teoreticky zaměřenou část diplomové práce a pokouší se porozumět tomu, jak nevěru vnímají a jaké příčiny jí přisuzují lidé žijící v českých podmínkách. Důvodem tohoto výzkumu je lepší pochopení problému nevěry a jejích příčin, jež by poté mohlo přispět k funkčnějšímu řešení nevěry a její prevenci.

10. 2. Cíle práce

Bylo určeno těchto 6 výzkumných cílů:

1. Srovnat počet mužů a žen, jež mají partnerský vztah.
2. Zjistit, kolik lidí se ve svých vztazích setkala s nevěrou, a prozkoumat, zda se počet mužů, jež mají zkušenosti s nevěrou, liší od počtu žen, jež mají s nevěrou rovněž zkušenosti.

3. Prozkoumat, co si muži a ženy představují pod pojmem nevěra a zda se tyto představy mezi muži a ženami liší.
4. Zmapovat, v čem lidé vidí příčiny nevěry, porovnat tyto představy mezi muži a ženami a prozkoumat, zda se liší pro nevěru mužskou a nevěru ženskou.
5. Zjistit, zda je příčinám nevěry přikládán jiný význam těmi, jež se s nevěrou ve svém vztahu setkali, než těmi, jež nemají s nevěrou ve svém vztahu žádnou zkušenost.
6. Srovnat počet partnerských vztahů, výskyt nevěry a vnímání nevěry jako emocionální a/nebo fyzické záležitosti mezi tureckou a českou populací a v rámci diskuse porovnat vnímání příčin nevěry tureckou a českou populací.

10. 3. Hypotézy

Bylo stanoveno těchto 14 nulových hypotéz:

1. Hypotéza H₀₁: „Mezi pohlavím a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
2. Hypotéza H₀₂: „Mezi pohlavím a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
3. Hypotéza H₀₃: „Mezi pohlavím a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
4. Hypotéza H₀₄: „Mezi významem přikládaným muži a ženami všem příčinám mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným všem příčinám mužské nevěry a významem přikládaným všem příčinám ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu všem příčinám nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu všem příčinám nevěry“.
5. Hypotéza H₀₅: „Mezi významem přikládaným muži a ženami oprávněnosti coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným oprávněnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným oprávněnosti coby příčině ženské

nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“.

6. Hypotéza H₀₆: „Mezi významem přikládaným muži a ženami svedení coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným svedení coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným svedení coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“.
7. Hypotéza H₀₇: „Mezi významem přikládaným muži a ženami normálnosti coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným normálnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným normálnosti coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“.
8. Hypotéza H₀₈: „Mezi významem přikládaným muži a ženami sexualitě coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným sexualitě coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným sexualitě coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“.
9. Hypotéza H₀₉: „Mezi významem přikládaným muži a ženami sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“.

Dílčí hypotézy zní: A: „Mezi významem přikládáním sociálnímu pozadí coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním sociálnímu pozadí coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“.

10. Hypotéza H₀₁₀: „Mezi významem přikládáním muži a ženami vyhledávání podnětů coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy zní: A: „Mezi významem přikládáním vyhledávání podnětů coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním vyhledávání podnětů coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“.*
11. Hypotéza H₀₁₁: „Mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
12. Hypotéza H₀₁₂: „Mezi národností a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
13. Hypotéza H₀₁₃: „Mezi národností a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“.
14. Hypotéza H₀₁₄: „Mezi národností a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah“.

11. POPIS ZVOLENÉHO METODOLOGICKÉHO RÁMCE A METOD

11. 1. Zvolený výzkumný přístup a typ výzkumu

V této diplomové práci bylo užito kvantitativního přístupu pro zkoumání rozdílů ve vnímání nevěry a jejích příčin mezi různými soubory participantů. Vzhledem k faktu, že v oblasti nevěry byla již provedena celá řada zkoumání, nebylo cílem výzkumu této práce vytvoření nové teorie, ale ověření a podrobnější prozkoumání teorií již existujících na základě přijetí nebo zamítnutí stanovených nulových hypotéz.

Výhody kvantitativního přístupu lze spatřit v možnostech zobecnění výzkumných zjištění na širší populaci, ve větší strukturovanosti výzkumu a jeho opakovatelnosti, v nižším vlivu výzkumníka na výzkumný proces a tedy i v nižším zkreslení výsledků. Kvantitativní přístup ovšem na rozdíl od přístupu kvalitativního postrádá možnost flexibilně se přizpůsobit situacím vzniknuvším v průběhu výzkumu, možnost nalézat nová témata či podchytit zkoumaný jev v jeho plné hloubce, šíři a kontextu přirozeného prostředí (Miovský, 2006). Na to byl brán zřetel a během níže uvedeného výzkumu k tomu bylo přihlédnuto.

Jelikož cílem výzkumu bylo porovnání vnímání nevěry a jejích příčin mezi muži a ženami a následně stejné porovnání mezi Čechy a Turky, byla jako typ výzkumu zvolena srovnávací studie s využitím dotazníku.

11. 2. Metoda získávání dat

11. 2. 1. Dotazník nevěry

Protože byl výzkum inspirován prací Yeniçeriové a Kökdemira, bylo ke sběru dat užito stejného dotazníku, jako v původním tureckém výzkumu, tedy Dotazníku nevěry neboli the Infidelity Questionnaire (INFQ), jehož použití účastníkům výzkumu zajišťovalo anonymitu a časovou nenáročnost. Jedná se o nestandardizovaný dotazník, jež byl navržený přímo Yeniçeriovou a Kökdemirem, jelikož do té doby nebyl dostupný jiný dotazník zaměřující se takto všeobecně na možné příčiny nevěry. Dotazník nevěry byl z turečtiny přeložen do angličtiny a k účelům tohoto výzkumu poté i do češtiny.

Jelikož snahou diplomové práce bylo nalézt nejen rozdíly ve vnímání nevěry a jejích příčin mezi muži a ženami, ale také rozdíly ve vnímání nevěry a jejích příčin způsobené kulturními odlišnostmi, byla struktura dotazníku ponechána v nezměněné podobě. Tvořilo ji tedy šest hlavních komponent (Oprávněnost, Svedení, Normálnost, Sexualita, Sociální pozadí a Vyhledávání podnětů) a 24 dílčích položek (podrobněji již zmíněno výše, viz. kapitola 9. 2. *Vyvinutí Dotazníku nevěry*).

Využití dotazníku není podmínováno tím, aby každý z participantů měl zkušenosti se všemi 24 položkami jakožto s příčinami nevěry své a/nebo svého partnera. Jeho podstatou je ohodnotit položky jako hypotetické situace, které k nevěře vést mohou, ale nemusí, a následně toto hodnocení srovnat mezi muži a ženami a mezi tureckou a českou kulturou.

Dotazník nevěry byl participantům předkládán ve dvou verzích. Verze mužská (INFQ – M) se soustřeďovala na to, jaké jsou podle účastníků důvody, proč je nevěrný muž, verze ženská (INFQ – F) se soustřeďovala na to, proč je podle účastníků nevěrná žena. Každý z účastníků bez ohledu na své pohlaví obdržel na základě náhodného výběru právě jednu verzi dotazníku. Domnívám se, že pokud by participanti obdrželi obě dvě verze, mohlo by to uměle vytvořit větší rozdíl v hodnocení nevěry mužské a ženské. Možnost náhodného výběru verze dotazníku byla součástí nabídky webových stránek, na kterých byl dotazník vytvořený a poté uložený, náhodný výběr tedy probíhal zcela bez jakékoliv možnosti ovlivnění ze strany experimentátora.

Účastníci výzkumu následně posuzovali položky Dotazníku nevěry představující možné příčiny nevěry podle toho, jaký význam jim jakožto potenciálním příčinám reálné nevěry přisuzovali. K tomu měli k dispozici pětibodovou Likertovu škálu (5 = udávaná položka skutečně představuje reálnou příčinu nevěry a je tedy jako příčina nevěry velmi významná, 1 = udávaná položka nepředstavuje příčinu nevěry a není tedy jako příčina nevěry vůbec významná).

11. 2. 2. Doplnující otázky

Celý původní dotazník užitý během výzkumu tureckých autorů (Příloha č. 3) obsahoval kromě Dotazníku nevěry ještě doplňující otázky zjišťující bližší charakteristiky výzkumného souboru, jako je:

1. *rok narození participantů*
2. *pohlaví*
3. *druh partnerského vztahu* (participant je v současné době bez partnera, s partnerem, zasnoubený/á či ženatý/vdaná)
4. *názor na to, co je to nevěra* (emocionální podvádění, fyzické podvádění, emocionální i fyzické podvádění či oba druhy podvádění vyskytující se spolu zároveň)
5. *zkušenosti s nevěrou* (participant byl podváděný, podvádějící, ani podváděný ani podvádějící či dosud neměl partnerský vztah)

Pro účely výzkumu této diplomové práce byly některé z daných doplňujících otázek ponechány ve stejné podobě, jiné byly pro jednodušší srovnání získaných výsledků lehce upraveny či přidány. Jelikož turecký soubor se skládal z účastníků ve věku 18 – 38 let studujících vysokou školu, jevílo se jako žádoucí, aby byly tyto charakteristiky zachovány i u českého souboru a tím se snížilo riziko, že by nalezené rozdíly ve vnímání nevěry a jejích příčin mohly být způsobené něčím jiným, než pohlavím a kulturní příslušností respondentů. Participantů byli tedy místo na rok narození tázáni na svůj věk a kromě toho i na fakt, zda studují a na jaké škole (odpovědi těch, jež byli mladší 18 či starší 38 let a/nebo aktuálně nestudovali na vysoké škole, nebyly následně do výsledků výzkumu započítány).

Otázky týkající se pohlaví, druhu partnerského vztahu a názoru na to, co je to podle participantů nevěra, byly spolu s možnými odpověďmi zachovány v nezměněné podobě.

Otázka týkající se zkušeností s nevěrou byla ponechána ve stejné podobě, k možným odpovědím byla ovšem kromě „*Byl/a jsem nevěrný/á alespoň jednou*“, „*Byl/a jsem podváděný/á alespoň jednou*“, „*Nebyl/a jsem nevěrný/á ani podváděný/á*“ a „*Neměl/a jsem žádný partnerský vztah*“ přidána i možnost „*Byl/a jsem nevěrný/á i podváděný/á*“, jelikož daná možnost v tureckém výzkumu chyběla a mohlo by být důležité tuto variantu do možných odpovědí zahrnout.

11. 2. 3. Využití online dotazníku

Dotazník takto nově vytvořený (Příloha č. 4) byl následně umístěn na internetovou stránku www.thesistools.com. Výhodou online dotazníku je jeho

anonymita, možnost získání velkého vzorku zároveň s nízkou časovou i finanční náročností a pohodlnost testování (participanti mohou dotazník vyplňovat kdekoliv, kdykoliv a jakkoliv dlouho chtějí). Jeho nevýhodou je naopak nízké procento zcela vyplněných dotazníků a možnost vyplňování odpovědí více lidmi dohromady či jedním respondentem vícekrát (Birnbau, 2004).

V tomto výzkumu bylo zcela vyplněných 68,76% dotazníků, v 31,24% dotazníků nebyla zodpovězena jedna či více otázek. Někteří z respondentů mohli otázky přehlédnout, což by se ovšem mohlo stát i při užití papírové verze dotazníku, jiní respondenti mohli dotazník nedokončit z důvodů nízké motivace, což by znamenalo to, že do výsledků nebyly zahrnuty odpovědi nedostatečně motivovaných respondentů. Vyplňování dotazníku skupinami místo jednotlivců bohužel nelze nijak zabránit, lze však předpokládat, že k tomu nedocházelo příliš často. Stejně tak vícenásobné vyplňování dotazníku jedním a tím samým respondentem pravděpodobně nebylo příliš časté, vzhledem k tomu, že by nejspíše jen malý počet participantů našel chuť, důvod i čas k opětovnému vyplnění jednoho a toho samého dotazníku. Online dotazníku bylo tedy pro účely výzkumu použito pro jeho výhody, ovšem s přihlédnutím k některým jeho zmiňovaným nevýhodám.

Účastníci výzkumu mohli dotazník umístěný na www.thesistools.com vyplňovat po dobu tří měsíců, a to od 28. 1. 2012 do 26. 4. 2012. Doba tří měsíců byla daná samotnými internetovými stránkami, avšak pro sběr dat se ukázala být jako naprosto postačující – více než 90% dat bylo nasbíráno již během prvního týdne.

11. 3. Metody zpracování a analýzy dat

Ke statistickému zpracování získaných dat bylo použito počítačových programů Microsoft Excel a SPSS. U výzkumných dat se nepředpokládalo normální rozdělení, ale zároveň ani velká směrodatná odchylka, proto bylo možno k jednotlivým výpočtům použít těchto statistických testů:

1. Test χ^2 , konkrétně test nezávislosti pro kontingenční tabulku větší než 2x2, který se řadí na pomezí parametrických a neparametrických testů, pracuje s daty ve formě četností a testuje přitom shodu rozdělení těchto četností. Je – li mezi proměnnými zjištěn vztah, následuje výpočet kontingenčního koeficientu C, jež

může nabývat hodnoty od 0 do 1. Kontingenční koeficient C zjišťuje míru těsnosti vztahu mezi proměnnými (Reiterová, 2009). Jednotlivé vypočítané hodnoty χ^2 byly srovnávány s příslušnými tabulkovými hodnotami dle daných stupňů volnosti na určených hladinách významnosti. Pokud byla nalezena statisticky významná souvislost mezi jednotlivými proměnnými, byl následně stupeň tohoto vztahu určen pomocí kontingenčního koeficientu C.

Pozn.: Test χ^2 byl užit pro statistické testování *hypotéz* H_{01} , H_{02} , H_{03} (testování vztahu mezi pohlavím na straně jedné a druhem vztahu, zkušeností s nevěrou a představou o nevěře na straně druhé) a *hypotéz* H_{012} , H_{013} a H_{014} (testování vztahu mezi národností na straně jedné a druhem vztahu, zkušeností s nevěrou a představou o nevěře na straně druhé).

2. Leveneův test, který na zvolené hladině významnosti testuje shodu rozptylů a který nevyžaduje normální rozdělení původních hodnot (Cielepová, 2008). Po Leveneově testu bylo možno použít Studentova t – testu, který porovnává významnost rozdílu průměrů (Reiterová, 2009). V tomto případě byl použit t – test pro rovnost rozptylů.

Pozn.: Leveneův test a Studentův t – test byly užity pro statistické testování hypotézy H_{011} (testování vztahu mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry).

3. Regresní analýza, vícerozměrná metoda, která na dané hladině významnosti určuje statistický vztah vysvětlující proměnné (regresoru) a závislé proměnné pomocí určení statistické významnosti regresního modelu (Šafr, 2012).

Pozn.: Regresní analýza byla užita pro statistické testování hypotéz H_{04} , H_{05} , H_{06} , H_{07} , H_{08} , H_{09} a H_{010} (porovnání významu, jež muži a ženy přisuzují celkově příčinám mužské a ženské nevěry a jednotlivým příčinám mužské a ženské nevěry – tedy oprávněnosti nevěry, svedení, normálnosti nevěry, sexualitě, sociálnímu pozadí a vyhledávání podnětů).

11. 4. Etika výzkumu

Výzkum pracoval s údaji týkajícími se nevěry a vztahů participantů. Tyto informace by mohly být pro některé zúčastněné velmi osobní, byla jim proto samozřejmě zajištěna anonymita během výzkumu i po jeho ukončení. Respondenti odpovídali na jednotlivé otázky anonymně a po vyplnění celého dotazníku jim bylo automaticky počítačově přiřazeno číslo, pod kterým byly dále jejich odpovědi zpracovávány bez možnosti dohledat, který respondent který dotazník vyplňoval.

Respondenti byli poučeni a informováni o účelu výzkumu a měli možnost klást jakékoliv otázky a dozvědět se výsledky výzkumu přes kontaktní emailovou adresu uvedenou v žádosti o vyplnění dotazníku. Účast participantů byla dobrovolná a s odpovídáním na otázky uvedené v dotazníku mohli kdykoliv přestat, změnit – li na svou účast ve výzkumu názor. Účastníci výzkumu nebyli nijak klamáni a během výzkumu jim nehrozilo žádné nebezpečí či riziko ublížení na zdraví.

12. SOUBOR

12. 1. Způsob výběru souboru z populace

Pro výběr souboru bylo užito metody sněhové koule, jež byla zkombinována s metodou samovýběru a s metodou stratifikovaného účelového (záměrného) výběru.

Metoda sněhové koule kombinuje prvky účelového výběru, prostého náhodného výběru, příležitostného i stratifikovaného výběru či samovýběru a její konečná podoba je utvářena a pozměňována podle aktuálních potřeb probíhajícího výzkumu. Nejprve je potřeba získat kontakt na potenciální participanty, kteří jsou následně osloveni a požádáni o účast ve výzkumu. Tito účastníci jsou poté zdrojem kontaktů na další možné participanty (Miovský, 2006). První vlna participantů byla získávána prostřednictvím samovýběru a stratifikovaného záměrného výběru.

Metoda samovýběru spočívá v aktivním zájmu potenciálního participanta na účasti ve výzkumu. Participant v tomto případě nejsou oslovováni přímo, ale jako celá skupina. Většímu počtu participantů je nabídnuto zúčastnit se výzkumu a dále už záleží jen na každém z nich, zda se do výzkumu zapojí či ne (Miovský, 2006). Tímto způsobem byli potenciální participant oslovováni přes třídní emaily, aby tak byl získán co nejvyšší počet respondentů.

Metoda záměrného výběru spočívá v cíleném vyhledávání participantů vhodných pro výzkum. Vyhledávání přitom probíhá podle určitého předem zvoleného kritéria. *Metoda stratifikovaného záměrného výběru* potom vychází z předpokladu, že lze populaci rozdělit do určitých skupin, ze kterých je potom výběr participantů uskutečňován (Miovský, 2006). V tomto výzkumu byla populace tvořena dvěma základními skupinami – muži a ženami. Vzhledem k tomu, že v průběhu výzkumu narůstal především počet žen, které vyplnily dotazník, byli následně oslovováni pouze muži, aby tak bylo dosaženo výsledného souboru s více vyrovnaným počtem respondentů obou pohlaví.

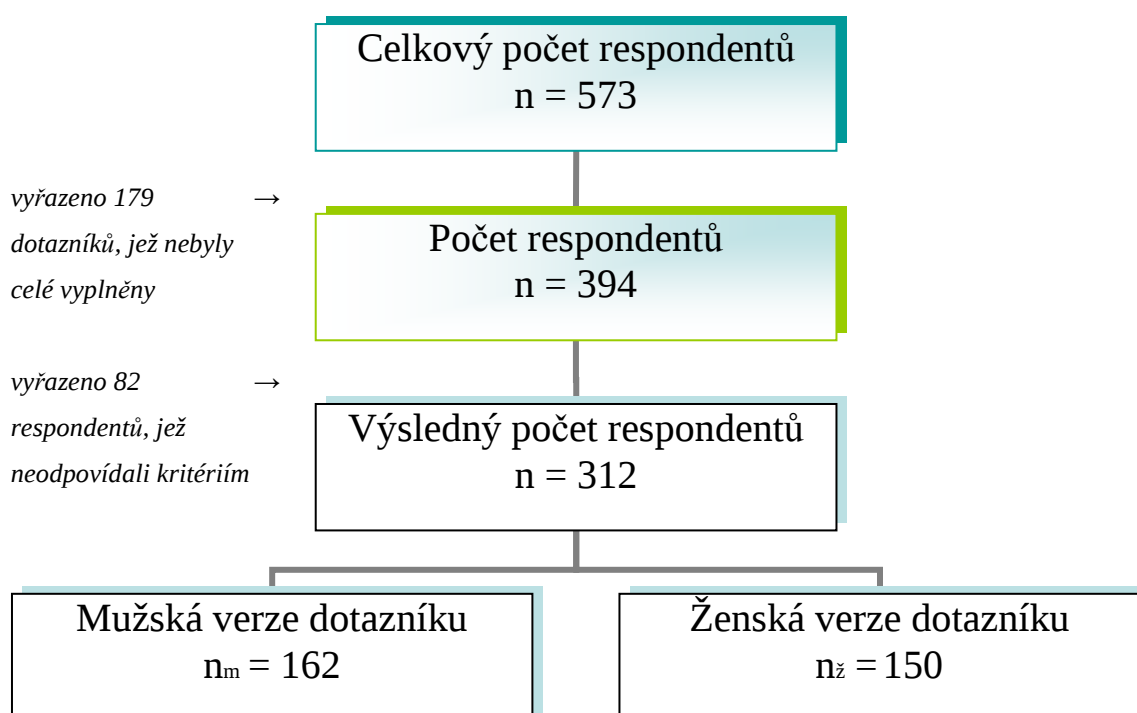
Potenciální účastníci výzkumu byli oslovováni přes emaily či sociální sítě a spolu s žádostí o vyplnění dotazníku, informováním o účelu výzkumu a ujištěním o anonymitě jim byl odeslán odkaz na stránky www.thesistols.com, kde poté našli dotazník. Veškeré své dotazy týkající se výzkumu rovněž mohli odesílat na kontaktní email autorky výzkumu.

12. 2. Kritéria výběru

Aby mohl být výsledný soubor srovnatelný se souborem tureckým, aby mohly být možné zjištěné rozdíly mezi těmito soubory vysvětleny rozdílným kulturním prostředím a aby se snížila možnost ovlivnění jiným faktorem, bylo potřebné dosáhnout souboru co nejvíce podobnému původnímu tureckému vzorku. Cílem tedy bylo získat soubor vysokoškolských studentů, mužů a žen ve věku mezi 18 a 38 lety. Ti respondenti, jež byli mladší 18 či starší 38 let, ti, jež v době vyplňování dotazníku nestudovali vysokou školu, a ti, jež v dotazníku nechali jednu či více otázek nezodpovězených, nebyli do výsledných výzkumných výpočtů a zjištění zahrnuti.

Výzkumu se účastnilo celkem 573 respondentů, z toho 394 respondentů vyplnilo kompletně celý dotazník a 312 z nich zároveň splňovalo kritéria výběru (věk a aktuální VŠ studium). Výzkumný soubor tedy ve výsledku tvořilo 312 respondentů, z toho 106 mužů a 206 žen. Údaje o počtech respondentů včetně jejich rozdělení mezi obě verze dotazníku jsou zobrazeny v následujícím diagramu:

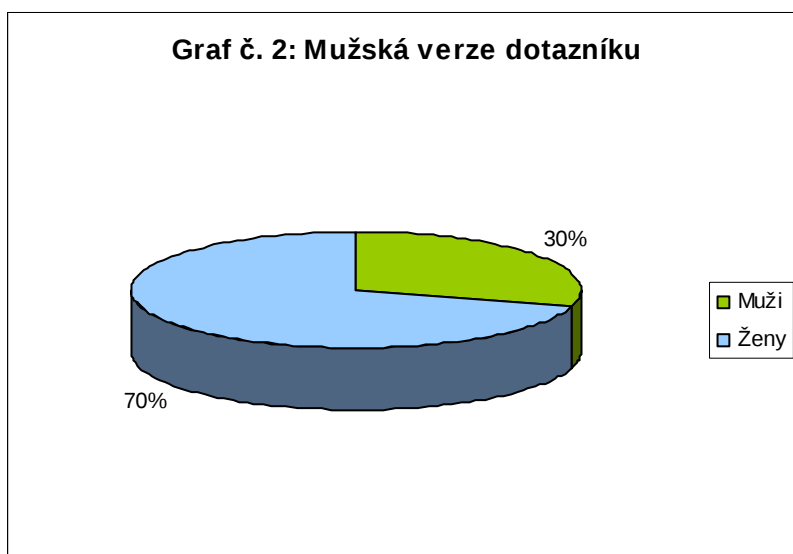
Diagram č. 1: Počty respondentů získané v průběhu výzkumu

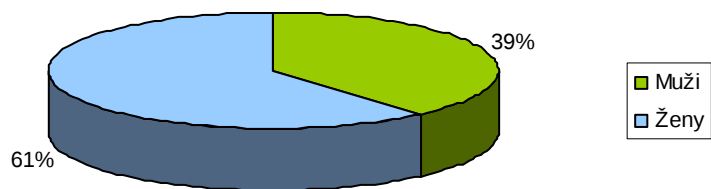
2. 3. Charakteristika výběrového souboru

Výběrový soubor by získán z populace vysokoškolských studentů. Ta byla podle Českého statistického úřadu v roce 2010 tvořena 396 300 studenty (ČSÚ, 2010). Údaje za aktuálně běžící či minulý kalendářní rok bohužel dosud nejsou dostupné, podle aktuálních trendů lze ovšem předpokládat přibližně stejný, eventuálně nepatrně vyšší počet vysokoškolských studentů.

Získaný výběrový soubor tvořilo celkem 312 respondentů, z toho 106 mužů a 206 žen (Graf č. 1). Všichni účastníci výzkumu byli vysokoškolští studenti nacházející se ve věkovém rozmezí 18 – 38 let. Mužskou verzi dotazníku vyplňovalo celkem 162 respondentů, z toho 48 mužů a 114 žen (Graf č.2), ženskou verzi dotazníku vyplňovalo celkem 150 respondentů, z toho 58 mužů a 92 žen (Graf č.3).

Graf č. 3: Ženská verze dotazníku

13. VÝSLEDKY

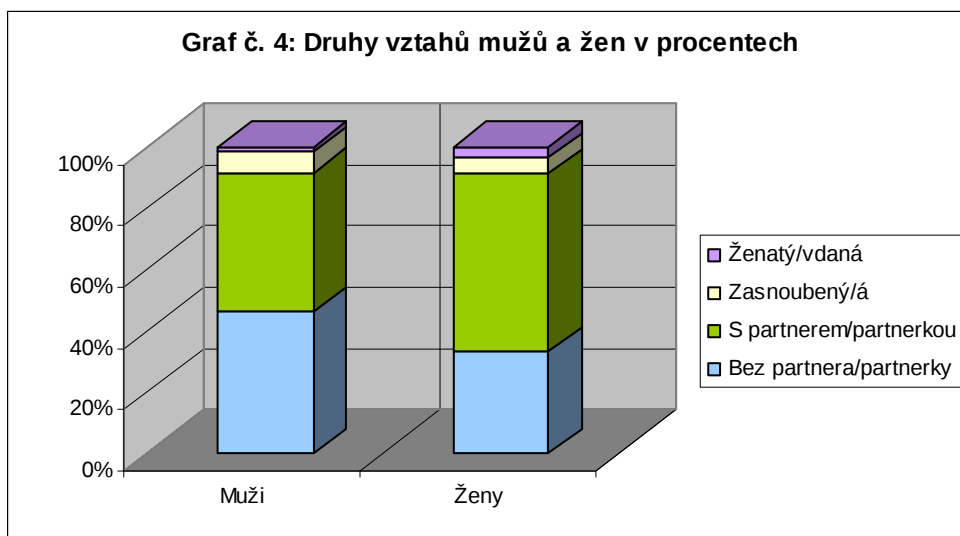
13. 1. Přijetí/zamítnutí jednotlivých hypotéz

13. 1. 1. Hypotéza H₀₁

Hypotéza H₀₁ zní: „Mezi pohlavím a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“. Z dotazníku byla získána data:

Tabulka č. 1: Rozložení četností mezi jednotlivé druhy vztahů

Druh vztahu	Pohlaví		Σ řádků
	Muži	Ženy	
Bez partnera/partnerky	49	68	117
S partnerem/partnerkou	48	120	168
Zasnoubený/á	7	11	18
Ženatý/vdaná	2	7	9
Σ sloupců	106	206	312 = n

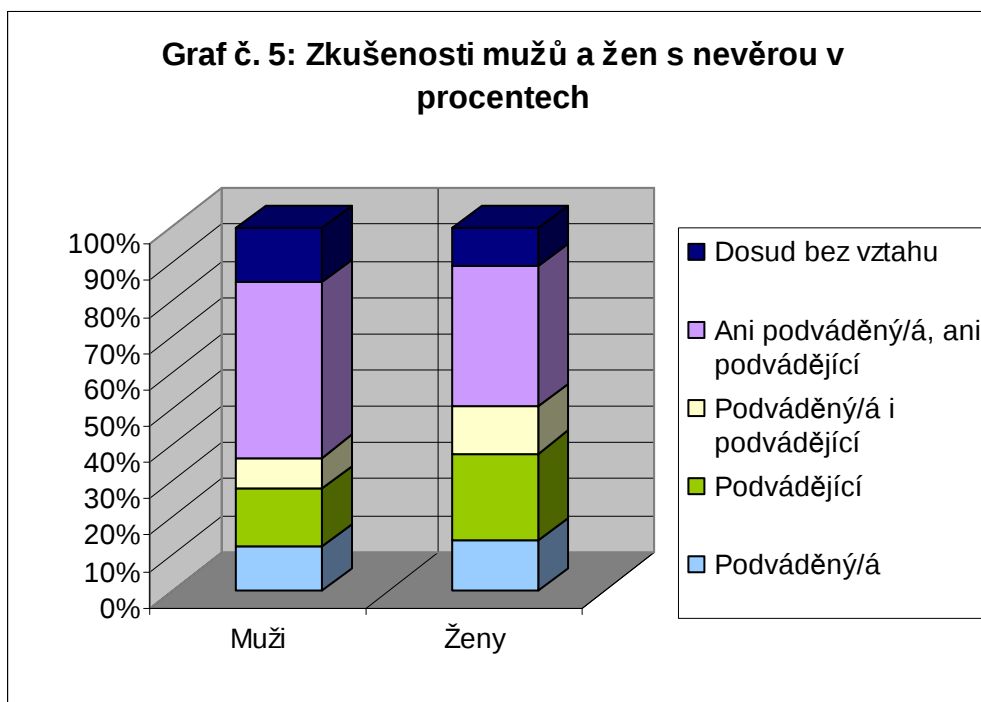
Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 5,98 < \chi^2_{0,05} (3) = 7,81$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi pohlavím a druhem vztahu byla tedy **přijata**. Muži z výzkumného souboru mají přibližně stejný počet jednotlivých druhů vztahů jako ženy. Většina je nezadaná či zadaná, menšina zasnoubená či v manželském svazku.

13. 1. 2. Hypotéza H₀₂

Hypotéza H₀₂ zní: „Mezi pohlavím a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“. Z dotazníku byla *získána data*:

Tabulka č. 2: Rozložení četností mezi jednotlivé zkušenosti s nevěrou

Zkušenost participantů s nevěrou	Pohlaví		Σ řádků
	Muži	Ženy	
Podváděný/á	13	29	42
Podvádějící	17	49	66
Podváděný/á i podvádějící	9	27	36
Ani podváděný/á, ani podvádějící	51	79	130
Dosud bez vztahu	16	22	38
Σ sloupců	106	206	312 = n

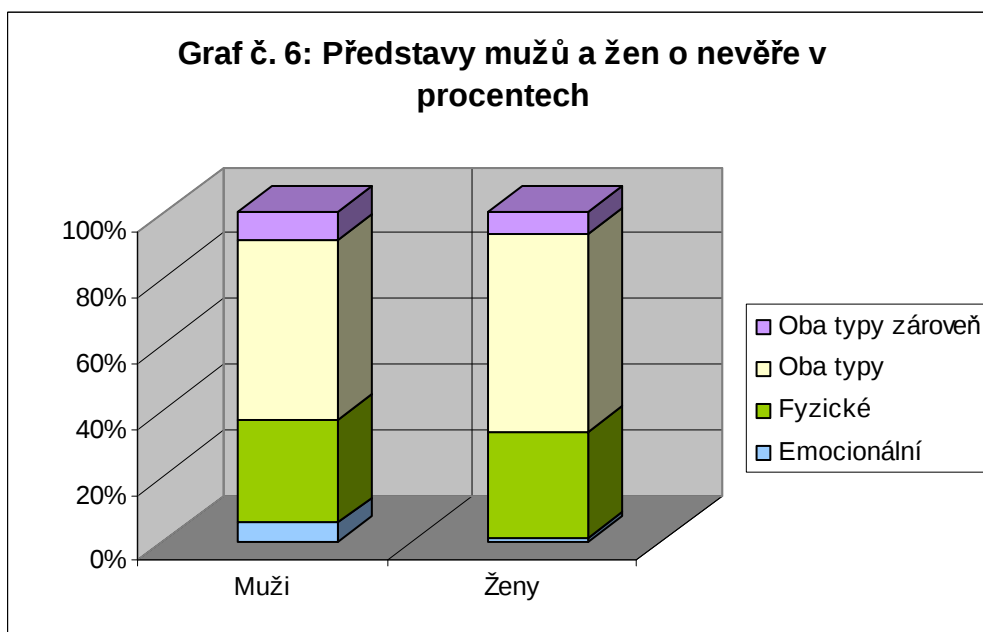
Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 5,68 < \chi^2_{0,05} (4) = 9,49$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi pohlavím a zkušeností s nevěrou byla **přijata**. **Vysokoškolští studenti a studentky jsou nevěrní ve stejné míře.**

13. 1. 3. Hypotéza H₀₃

Hypotéza H₀₃ zní: „Mezi pohlavím a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah“. V této části bylo úkolem mužů a žen určit, který typ podvádění pro ně představuje nevěru. *Získána data:*

Tabulka č. 3: Rozložení četností mezi jednotlivé představy o nevěře

Typ podvádění	Pohlaví		Σ řádků
	Muži	Ženy	
Emocionální	6	2	8
Fyzické	33	67	100
Oba typy	58	123	181
Oba typy zároveň	9	14	23
Σ sloupců	106	206	312 = n

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 5,39 < \chi^2_{0,05} (3) = 7,81$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi pohlavím a představou o nevěře byla tedy **přijata**. **Muži a ženy mají stejné představy o nevěře. Pro většinu nevěra představuje jak emocionální, tak fyzické podvádění, pro menšinu výlučně emocionální podvádění.**

13. 1. 4. Hypotéza H₀₄

Hypotéza H₀₄ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami **všem** příčinám mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáním všem příčinám mužské nevěry a významem přikládáním všem příčinám ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu všem příčinám nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu všem příčinám nevěry“. *Získaná data*:

Tabulka č. 4: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₄

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	3,692	1,891	1,953 (t _a)	0,052 (p _a)
Pohlaví (b)	3,393	2,262	1,500 (t _b)	0,135 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _x b)	-5,185	3,241	1,600 (t _{a_xb})	0,111 (p _{a_xb})

Tabulka č. 5: Průměrné hodnocení všech příčin nevěry

Pohlaví respondenta	Druh nevěry	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muž	72,04	73,53
Žena	73,83	70,14

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že t_a, t_b i t_{a_xb} je < t_{0,05} (∞) = 1,96 a p_a, p_b i p_{a_xb} je > 0,05. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního rozdílu mezi významem přikládáním muži a ženami všem příčinám mužské a ženské nevěry byla na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz **přijata**. **Muži a ženy přisuzují všem příčinám mužské a ženské nevěry stejný význam**. Průměrné hodnocení jednotlivých příčin nevěry je uvedeno v Příloze č. 5.

13. 1. 5. Hypotéza H₀₅

Hypotéza H₀₅ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami **oprávněnosti** coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáním oprávněnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním oprávněnosti coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“. *Získaná data:*

Tabulka č. 6: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₅

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	-0,911	0,467	1,953 (t _a)	0,052 (p _a)
Pohlaví (b)	-0,514	0,558	0,921 (t _b)	0,358 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _{xb})	1,191	0,800	1,490 (t _{axb})	0,137 (p _{axb})

Tabulka č. 7: Průměrné hodnocení oprávněnosti coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	14,63	14,34
Ženy	13,95	14,86

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že t_a, t_b i t_{axb} je < t_{0,05} (∞) = 1,96 a p_a, p_b i p_{axb} je > 0,05. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního rozdílu mezi významem přikládáním muži a ženami oprávněnosti coby příčině mužské a ženské nevěry byla na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz **přijata**. **Muži a ženy přisuzují oprávněnosti coby příčině mužské a ženské nevěry stejný význam.**

13. 1. 6. Hypotéza H₀₆

Hypotéza H₀₆ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami **svedení** coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáním svedení coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním svedení coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“. Z dotazníku byla *získaná data*:

Tabulka č. 8: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₆

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	1,260	0,493	2,558* (t _a)	0,011 (p _a)
Pohlaví (b)	1,218	0,590	2,066* (t _b)	0,040 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _{xb})	-1,383	0,845	1,637 (t _{axb})	0,103 (p _{axb})

Tabulka č. 9: Průměrné hodnocení svedení coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	12,29	12,41
Ženy	12,46	11,20

Bylo zjištěno, že $t_a = 2,558 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$; $t_b = 2,066 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$ a $t_{axb} = 1,637 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$. To potvrzuje i $p_a < 0,05$; $p_b < 0,05$ a $p_{axb} > 0,05$. Dílčí hypotézy A a B byly zamítnuty. Mezi významem přikládáním svedení coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním svedení coby příčině ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl a mezi muži a ženami existuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu svedení coby příčině nevěry. Z tabulek vyplývá, že **svedení je participanty prisuzován větší význam v případě mužské nevěry a tehdy, hodnotí – li příčiny nevěry muži**. Po zamítnutí dílčích hypotéz A a B byla **nulová hypotéza H₀₆ zamítnuta**. Mezi významem přikládáním muži a ženami svedení coby příčině mužské a ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl.

13. 1. 7. Hypotéza H₀₇

Hypotéza H₀₇ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami normálnosti coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáním normálnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním normálnosti coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“. *Data:*

Tabulka č. 10: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₇

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	0,042	0,467	0,091 (t _a)	0,928 (p _a)
Pohlaví (b)	1,088	0,558	1,949 (t _b)	0,052 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _x b)	-1,706	0,800	2,133* (t _{a_xb})	0,034 (p _{a_xb})

Tabulka č. 11: Průměrné hodnocení normálnosti coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	7,75	9,41
Ženy	8,37	8,33

Bylo zjištěno, že $t_a = 0,091 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$; $t_b = 1,949 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$ a $t_{a \times b} = 2,133 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$. Dále $p_a > 0,05$; $p_b > 0,05$ a $p_{a \times b} < 0,05$. Dílčí hypotéza C byla zamítnuta. Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ se projevil statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v hodnocení normálnosti coby příčiny nevěry. Z tabulek vyplývá, že **muži přisuzují normálnosti coby příčině nevěry větší význam, pokud hodnotí nevěru ženskou, a menší význam, pokud hodnotí nevěru mužskou.** Na základě zamítnutí dílčí hypotézy C byla nulová hypotéza H₀₇ zamítnuta. **Mezi významem přikládáním muži a ženami normálnosti coby příčině mužské a ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl.**

13. 1. 8. Hypotéza H₀₈

Hypotéza H₀₈ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami **sexualitě** coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáním sexualitě coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním sexualitě coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“. Z dotazníku byla *získaná data*:

Tabulka č. 12: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₈

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	1,925	0,475	4,055** (t _a)	0,000 (p _a)
Pohlaví (b)	0,656	0,568	1,154 (t _b)	0,249 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _{xb})	-1,120	0,814	1,377 (t _{axb})	0,170 (p _{axb})

Tabulka č. 13: Průměrné hodnocení sexuality coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	14,17	13,36
Ženy	14,63	12,71

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $t_a = 4,055 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$; $t_b = 1,154 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$ a $t_{axb} = 1,377 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$. To potvrzuje i $p_a < 0,05$; $p_b > 0,05$ a $p_{axb} > 0,05$. Navíc $t_a = 4,055 > t_{0,01}(\infty) = 2,5758$ a $p_a < 0,01$. Dílčí hypotéza A byla zamítnuta. Mezi významem přikládáním sexualitě coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním sexualitě coby příčině ženské nevěry existuje statisticky vysoce signifikantní rozdíl. Z tabulek vyplývá, že **sexualitě je participanty v případě mužské nevěry přisuzován větší význam**. Na základě zamítnutí dílčí hypotézy A byla **nulová hypotéza H₀₈ zamítnuta**. Mezi významem přikládáním muži a ženami sexualitě coby příčině mužské a ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl.

13. 1. 9. Hypotéza H₀₉

Hypotéza H₀₉ zní: „Mezi významem přikládáním muži a ženami sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. Dílčí hypotézy zní: A: „Mezi významem přikládáním sociálnímu pozadí coby příčině mužské nevěry a významem přikládáním sociálnímu pozadí coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“. *Získaná data:*

Tabulka č. 14: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₉

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	0,223	0,480	0,464 (t _a)	0,643 (p _a)
Pohlaví (b)	0,751	0,574	1,307 (t _b)	0,192 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _{xb})	-1,387	0,823	1,685 (t _{axb})	0,093 (p _{axb})

Tabulka č. 15: Průměrné hodnocení sociálního pozadí coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	9,75	10,91
Ženy	10,39	10,16

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že t_a, t_b i t_{axb} je < t_{0,05} (∞) = 1,96 a p_a, p_b i p_{axb} je > 0,05. Nulová hypotéza o neexistenci statisticky signifikantního rozdílu mezi významem přikládáním muži a ženami sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženské nevěry byla na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz přijata. **Mezi významem přikládáním muži a ženami sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl.**

13. 1. 10. Hypotéza H₀₁₀

Hypotéza H₀₁₀ zní: „Mezi významem přiřkládaným muži a ženami **vyhledávání podnětů** coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. Dílčí hypotézy zní: A: „Mezi významem přiřkládaným vyhledávání podnětů coby příčině mužské nevěry a významem přiřkládaným vyhledávání podnětů coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přiřkládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přiřkládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“. *Získaná data:*

Tabulka č. 16: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₁₀

Působící faktor	Regresní koeficient B	Směrodatná chyba	t	p
Druh nevěry (a)	1,153	0,474	2,431* (t _a)	0,016 (p _a)
Pohlaví (b)	1,195	0,567	0,344 (t _b)	0,731 (p _b)
Pohlaví x druh nevěry (a _{xb})	-0,780	0,813	0,960 (t _{axb})	0,338 (p _{axb})

Tabulka č. 17: Průměrné hodnocení vyhledávání podnětů coby příčiny nevěry

Pohlaví	Nevěra	
	Mužská nevěra	Ženská nevěra
Muži	13,46	13,09
Ženy	14,04	12,89

Bylo zjištěno, že $t_a = 2,431 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$; $t_b = 0,344 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$ a $t_{axb} = 0,960 < t_{0,05}(\infty) = 1,96$. Dále $p_a < 0,05$; $p_b > 0,05$ a $p_{axb} > 0,05$. Dílčí hypotéza A byla zamítnuta. Mezi významem přiřkládaným vyhledávání podnětů coby příčině mužské nevěry a významem přiřkládaným vyhledávání podnětů coby příčině ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl. Z tabulek vyplývá, že **vyhledávání podnětů je přisuzován větší význam v případě mužské nevěry**. Po zamítnutí dílčí hypotézy A byla **nulová hypotéza H₀₁₀ zamítnuta**. Mezi významem přiřkládaným muži a ženami vyhledávání podnětů coby příčině mužské a ženské nevěry existuje statisticky signifikantní rozdíl.

13. 1. 11. Hypotéza H₀₁₁

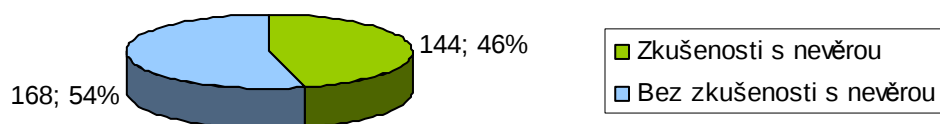
Hypotéza H₀₁₁ zní: „Mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry neexistuje statisticky signifikantní vztah“. Pod účastníky s osobní zkušeností s nevěrou byli zahrnuti „podvádění“, „podvádějící“ a „podvádění i podvádějící“. Pod účastníky bez osobní zkušenosti s nevěrou byli zahrnuti „ani podvádění, ani podvádějící“ a ti, jež byli „dosud bez vztahu“. *Získaná data:*

Tabulka č. 18: Tabulka pro rozhodnutí o přijetí/zamítnutí H₀₁₁

Příčiny nevěry	Leveneův test		t - test		Aritmetický průměr		Směrodatná odchylka	
	F	p	t	p	Zkušenost s nevěrou		Zkušenost s nevěrou	
					ano	ne	ano	ne
Oprávněnost nevěry	1,32	0,25	2,27 *	0,02	14,85	14,00	3,05	3,52
Svedení	0,39	0,53	1,76	0,08	12,43	11,73	3,60	3,47
Normálnost nevěry	0,98	0,32	0,29	0,77	8,40	8,51	3,13	3,54
Sexualita	1,34	0,25	3,33 **	0,00	14,45	13,16	3,23	3,56
Sociální pozadí	0,16	0,69	3,43 **	0,00	11,03	9,71	3,39	3,35
Vyhledávání podnětů	0,42	0,52	2,60 **	0,01	13,97	12,98	3,25	3,48
Příčiny celkově	0,03	0,86	3,34 **	0,00	75,13	70,08	12,38	14,05

Pro přehled jsou v Tabulce č.18 uvedena měření týkající se všech dílčích příčin nevěry. Pro ověření H₀₁₁ je důležitý poslední řádek tabulky, tedy měření týkající se příčin nevěry celkově.

Graf č. 7: Zkušenosti participantů s nevěrou

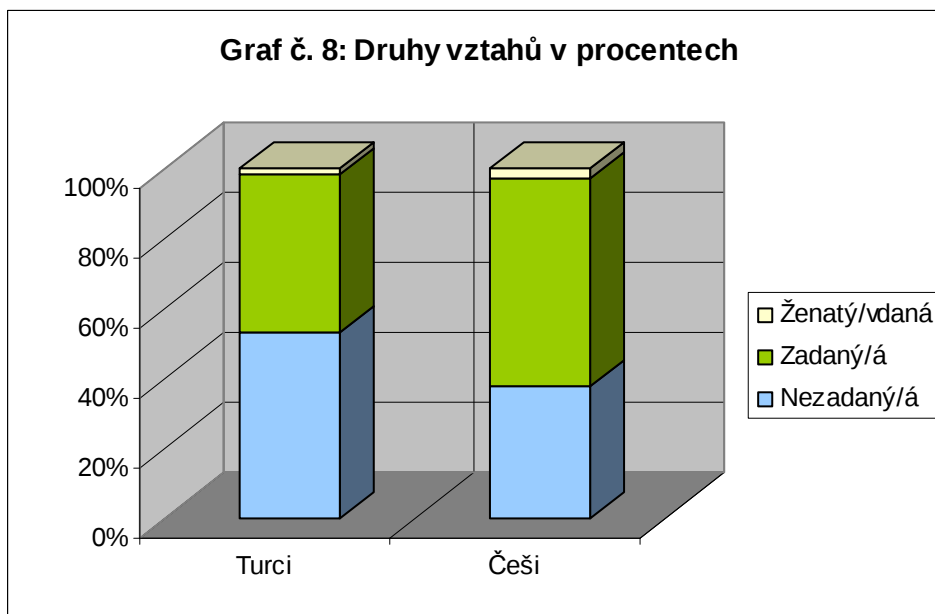
Leveneovým testem byla potvrzena rovnost rozptylu ($p > 0,05$), dále bylo proto užito t – testu pro rovnost rozptylů. Pomocí toho bylo zjištěno, že $t = 3,34 > t_{0,05}(\infty) = 1,96$; a zároveň, že $t = 3,34 > t_{0,01}(\infty) = 2,5758$. To potvrzuje i zjištění, že $p < 0,05$; a zároveň, že $p < 0,01$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry byla **zamítnuta**. **Mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry existuje statisticky vysoce signifikantní vztah.** Z aritmetických průměrů vyplývá, že **ti, jež mají zkušenosti s nevěrou, přisuzují celkově příčinám nevěry větší význam** a hodnotí tedy na Likertově škále jejich důležitost v průměru více body.

13. 1. 12. Hypotéza H₀₁₂

Hypotéza H₀₁₂ zní: „Mezi národností a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“. Participantů obou národností měli možnost volit ze 4 možností: „nezadaný/á“, „zadaný/á“, „zasnoubený/á“ a „ženatý/vdaná“. Vzhledem k tomu, že počet tureckých participantů, kteří byli v době vyplňování dotazníku zasnoubeni, byl 0, a test nezávislosti pro kontingenční tabulku větší než 2x2 lze použít pouze v případě, že žádné z políček tabulky není 0, byly ve statistickém zpracování hypotézy H₀₁₂ odpovědi „zasnoubený/á“ zahrnuty pod odpovědi „zadaný/á“. Získaná data:

Tabulka č. 19: Rozložení četností mezi jednotlivé druhy vztahů

Druh vztahu	Národnost		Σ řádků
	Turci	Češi	
Nezadaný/á	215	117	332
Zadaný/á	181	186	367
Ženatý/vdaná	8	9	17
Σ sloupců	404	312	716 = n

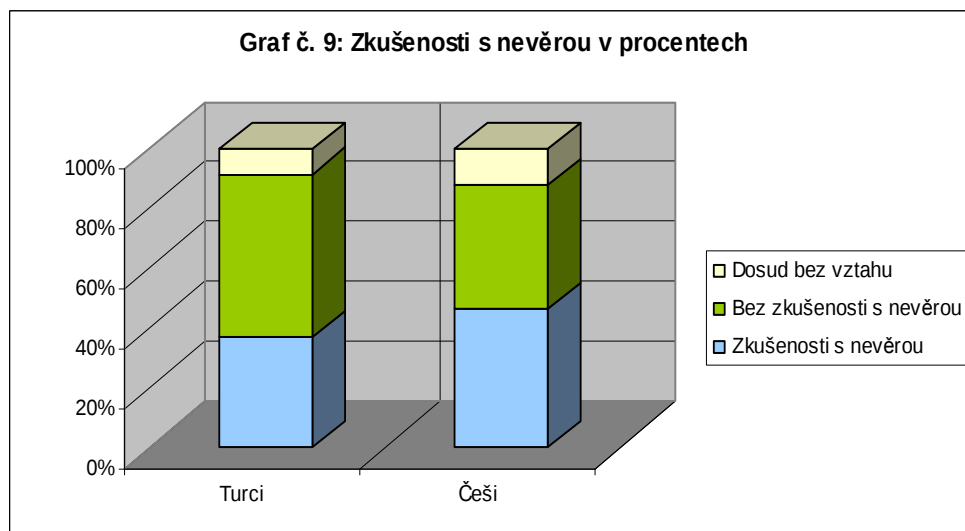
Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 18,7 > \chi^2_{0,05} (2) = 5,99$; a zároveň, že $\chi^2 = 18,7 > \chi^2_{0,01} (2) = 9,21$. Kontingenční koeficient $C = 0,16$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi národností a druhem vztahu byla **zamítnuta**. Mezi národností a druhem vztahu existuje statisticky vysoce signifikantní vztah. Většina Čechů je zadaná, většina Turků je nezadaná.

13. 1. 13. Hypotéza H013

Hypotéza H013 zní: „Mezi národností a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“. Turečtí participanti měli možnost volit z „podváděný/á“, „podvádějící“, „ani podváděný/á, ani podvádějící“ a „dosud bez partnerského vztahu“. Čeští participanti mohli navíc zvolit i variantu „podváděný/á i podvádějící“. Ve zpracování H013 byly proto odpovědi „podváděný/á“, „podvádějící“ a „podváděný/á i podvádějící“ zahrnuty pod „zkušenosti s nevěrou“. „Ani podváděný/á, ani podvádějící“ a „dosud bez partnerského vztahu“ byly zahrnuty pod „bez zkušenosti s nevěrou“. Data:

Tabulka č. 20: Rozložení četností mezi jednotlivé zkušenosti s nevěrou

Zkušenosti	Národnost		Σ řádků
	Turci	Češi	
Zkušenosti s nevěrou	149	144	293
Bez zkušenosti s nevěrou	220	130	350
Dosud bez vztahu	35	38	73
Σ sloupců	404	312	716 = n

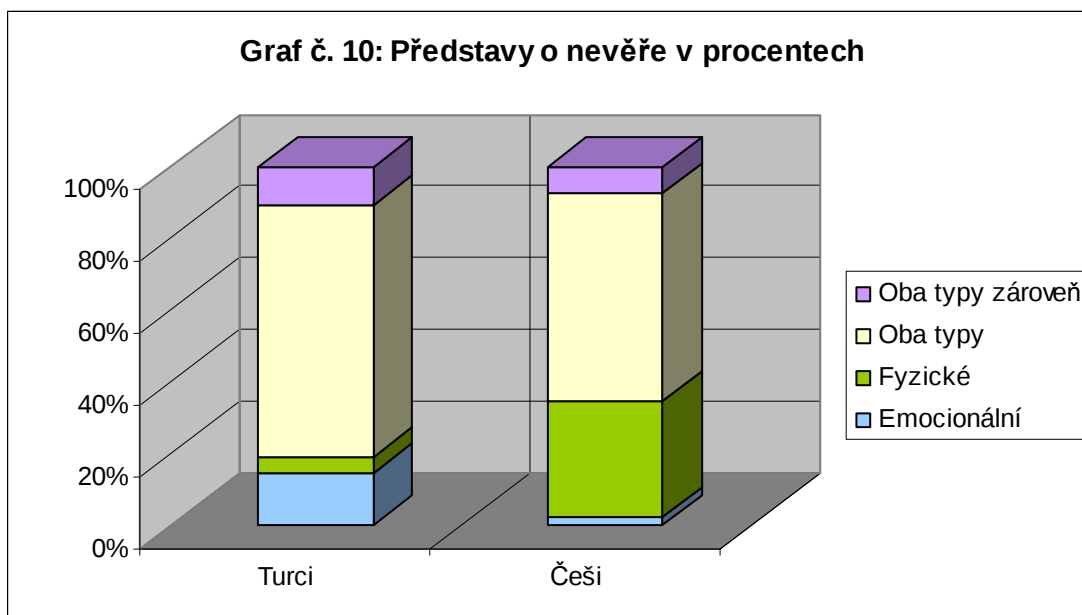
Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 11,46 > \chi^2_{0,05} (2) = 5,99$; a zároveň, že $\chi^2 = 11,46 > \chi^2_{0,01} (2) = 9,21$. Kontingenční koeficient $C = 0,13$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi národností a zkušeností s nevěrou byla **zamítnuta**. **Mezi národností a zkušeností s nevěrou existuje statisticky vysoce signifikantní vztah. Většina Čechů má zkušenosti s nevěrou, většina Turků tyto zkušenosti nemá.**

13. 1. 14. Hypotéza H₀14

Hypotéza H₀14 zní: „Mezi národností a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah“. *Získaná data:*

Tabulka č. 21: Rozložení četností mezi představy Turků a Čechů

Typ podvádění	Národnost		Σ řádků
	Turci	Češi	
Emocionální	60	8	68
Fyzické	18	100	118
Oba typy	283	181	464
Oba typy zároveň	43	23	66
Σ sloupců	404	312	716 = n

Pomocí statistických výpočtů bylo zjištěno, že $\chi^2 = 117,86 > \chi^2_{0,05} (3) = 7,81$; a zároveň, že $\chi^2 = 117,86 > \chi^2_{0,01} (3) = 11,3$. Kontingenční koeficient $C = 0,38$. **Nulová hypotéza** o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi národností a představou o nevěře byla **zamítnuta**. **Mezi národností a představou o nevěře existuje statisticky vysoce signifikantní vztah. Pro většinu Čechů, stejně jako pro většinu Turků, představuje nevěra emocionální i fyzické podvádění. Menšina Turků však spatřuje nevěru ve fyzickém podvádění, kdytžto menšina Čechů v podvádění emocionálním.**

13. 2. K platnosti hypotéz

1. Hypotéza H₀₁: „Mezi pohlavím a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀₁ byla přijata.**
2. Hypotéza H₀₂: „Mezi pohlavím a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀₂ byla přijata.**
3. Hypotéza H₀₃: Mezi pohlavím a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah. **Hypotéza H₀₃ byla přijata.**
4. Hypotéza H₀₄: „Mezi významem přikládáným muži a ženami všem příčinám mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáným všem příčinám mužské nevěry a významem přikládáným všem příčinám ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu všem příčinám nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu všem příčinám nevěry“. **Hypotéza H₀₄ byla na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz přijata.**
5. Hypotéza H₀₅: „Mezi významem přikládáným muži a ženami oprávněnosti coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáným oprávněnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládáným oprávněnosti coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu oprávněnosti coby příčině nevěry“. **Hypotéza H₀₅ byla na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz přijata.**
6. Hypotéza H₀₆: „Mezi významem přikládáným muži a ženami svedení coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládáným svedení coby příčině mužské nevěry a významem přikládáným svedení coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi

skupinami v přikládání významu svedení coby příčině nevěry“. **Hypotéza H06 byla** na základě zamítnutí dílčích hypotéz A a B **zamítnuta**.

7. **Hypotéza H07:** „Mezi významem přikládaným muži a ženami normálnosti coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným normálnosti coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným normálnosti coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu normálnosti coby příčině nevěry“. **Hypotéza H07 byla** na základě zamítnutí dílčí hypotézy C **zamítnuta**.
8. **Hypotéza H08:** „Mezi významem přikládaným muži a ženami sexualitě coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným sexualitě coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným sexualitě coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sexualitě coby příčině nevěry“. **Hypotéza H08 byla** na základě zamítnutí dílčí hypotézy A **zamítnuta**.
9. **Hypotéza H09:** „Mezi významem přikládaným muži a ženami sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným sociálnímu pozadí coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným sociálnímu pozadí coby příčině ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přikládání významu sociálnímu pozadí coby příčině nevěry“. **Hypotéza H09 byla** na základě přijetí všech tří dílčích hypotéz **přijata**.
10. **Hypotéza H010:** „Mezi významem přikládaným muži a ženami vyhledávání podnětů coby příčině mužské a ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. *Dílčí hypotézy* zní: A: „Mezi významem přikládaným vyhledávání podnětů coby příčině mužské nevěry a významem přikládaným vyhledávání podnětů coby příčině

ženské nevěry neexistuje statisticky signifikantní rozdíl“. B: „Mezi muži a ženami neexistuje statisticky signifikantní rozdíl v přiřkládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“. C: „Vlivem interakce faktorů „druh nevěry“ a „pohlaví“ neexistuje statisticky signifikantní rozdíl mezi skupinami v přiřkládání významu vyhledávání podnětů coby příčině nevěry“. **Hypotéza H₀10 byla na základě zamítnutí dílčí hypotézy A zamítnuta.**

11. Hypotéza H₀11: „Mezi osobní zkušeností s nevěrou a významem přisuzovaným příčinám nevěry neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀11 byla zamítnuta.**
12. Hypotéza H₀12: „Mezi národností a druhem vztahu neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀12 byla zamítnuta.**
13. Hypotéza H₀13: „Mezi národností a zkušeností s nevěrou neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀13 byla zamítnuta.**
14. Hypotéza H₀14: „Mezi národností a představou o nevěře neexistuje statisticky signifikantní vztah“. **Hypotéza H₀14 byla zamítnuta.**

Tabulka č. 22: Platnost nulových hypotéz

Hypotéza	Vyjádření k platnosti	<i>Dílčí hypotéza</i> A	<i>Dílčí hypotéza</i> B	<i>Dílčí hypotéza</i> C
Hypotéza H ₀ 1	přijata	-	-	-
Hypotéza H ₀ 2	přijata	-	-	-
Hypotéza H ₀ 3	přijata	-	-	-
Hypotéza H ₀ 4	přijata	přijata	přijata	přijata
Hypotéza H ₀ 5	přijata	přijata	přijata	přijata
Hypotéza H ₀ 6	zamítnuta	zamítnuta	zamítnuta	přijata
Hypotéza H ₀ 7	zamítnuta	přijata	přijata	zamítnuta
Hypotéza H ₀ 8	zamítnuta	zamítnuta	přijata	přijata
Hypotéza H ₀ 9	přijata	přijata	přijata	přijata
Hypotéza H ₀ 10	zamítnuta	zamítnuta	přijata	přijata
Hypotéza H ₀ 11	zamítnuta	-	-	-
Hypotéza H ₀ 12	zamítnuta	-	-	-
Hypotéza H ₀ 13	zamítnuta	-	-	-
Hypotéza H ₀ 14	zamítnuta	-	-	-

14. DISKUSE

Diplomová práce se zabývá problematikou nevěry. Vzhledem k tomu, že existuje nepřehledné množství teoretických poznatků na dané téma a mnoho odborníků se již vyjádřilo k tomu, co nevěru způsobuje, bylo cílem práce soustředit se především na to, jak je nevěra vnímána a vysvětlována běžnou populací.

14. 1. Výzkumná zjištění

První zkoumanou oblastí byly partnerské vztahy, ve kterých se v dané době respondenti nacházeli. Statistické zpracování dat potvrdilo nulovou hypotézu, tedy to, že čeští vysokoškolští studenti jsou přibližně stejně často nezadaní, zadaní, zasnoubení i v manželském svazku, jako jsou vysokoškolské studentky. Zajímavé by mohlo být dále zjistit, zda jsou vysokoškolští studenti nejčastěji ve vztahu s vysokoškolskými studentkami, což by vysvětlovalo získané výsledky. Většina studentů i studentek byla nezadaná či zadaná, pouze menšina z nich byla zasnoubená či vdaná nebo ženatá, což není nijak překvapivé zjištění s ohledem na věk participantů. Mezi vztahy českých a tureckých studentů byl však nalezen statisticky vysoce signifikantní rozdíl. Ze získaných údajů vyplývá, že čeští vysokoškolští studenti jsou častěji zadaní než turečtí studenti. Tento rozdíl by teoreticky mohl být vysvětlen právě rozdílnou historií a kulturními podmínkami obou srovnávaných krajin.

Další zkoumanou oblastí byly zkušenosti s nevěrou. Ukázalo se, že čeští vysokoškolští studenti i studentky mají stejně často zkušenosti s nevěrou, a to ať už s pozicí podváděného, podvádějícího či s oběma dvěma pozicemi, což by znamenalo, že studenti jsou nevěrní stejně často, jako jsou nevěrné studentky. To by vyvracelo mýtus o mužské promiskuitě a potvrzovalo ty teorie, podle kterých není ve skutečnosti počet nevěrných mužů vyšší než počet nevěrných žen, ale prakticky stejný (Brand et al., 2007). Ze získaných dat je navíc patrné, že počet nevěrných vysokoškolaček je dokonce mírně větší, než nevěrných vysokoškoláků, tento rozdíl se ovšem neukázal být statisticky signifikantní. Podle dřívějších zjištění je člověku typický model aktivních nevěrných mužů a pasivních věrných žen (Ridley, 2007). Zdá se ovšem, že populace vysokoškolských studentů tuto představu vyvrací.

Čím je způsobeno, že počet nevěrných žen se vyrovnal počtu nevěrných mužů? Někteří odborníci soudí, že muži počet nevěř, ke kterým došlo z jejich strany, zvyšují, kdežto ženy naopak snižují (Yovell, 2007). Mohla by tedy zjištění této diplomové práce být vysvětlena prostým předpokladem, že studenti i studentky udávali pravdivý počet nevěř, a proto se počet nevěrných mužů a žen ve výsledku vyrovnal? Nebo je tomu jinak? Někteří autoři soudí, že nevěrných žen stále přibývá (Vaughanová, 2009). Způsobuje snad emancipace to, že se ženy vyrovnávají mužům i v tomto ohledu? Využívají ženy nezávislost a možnost svobodné volby rovněž k většímu experimentování na poli partnerských vztahů? Nebo byly vždy stejně nevěrné, ale nyní jim doba pouze přináší možnost se k nevěře otevřeně a beze strachu přiznat? Jednou z možností dalšího výzkumu by mohlo být zaměření se na jiné věkové skupiny a na respondenty jiného vzdělání. Pokud by ženy mladší generace byly stejně nevěrné, jako byly dříve ženy generací starších, a pokud by zvýšený počet nevěrných žen pramenil pouze ze současné možnosti svobodně se k nevěřám přiznat, měl by být teoreticky počet mladších nevěrných žen stejný, jako počet těch starších. Naopak, pokud by nárůst ženské nevěry byl způsoben větší svobodomyšlností a nezávislostí mladších generací, měl by být teoreticky počet mladších nevěrných žen vyšší, než počet starších nevěrných žen, přestože obě skupiny mají nyní na rozdíl od žen minulých století možnost se k nevěře beztrestně přiznat.

Větší množství ženské nevěry by mohlo souviset i s výchovou a společností dané kultury. To by potvrdzovalo i zjištění, že čeští vysokoškolští studenti jsou více nevěrní, než studenti turečtí – rozdíl ve zkušenostech s nevěrou se mezi těmito dvěma skupinami ukázal být vysoce signifikantní. Většina českých studentů má zkušenosti s nevěrou, zatímco většina tureckých studentů tyto zkušenosti nemá.

Může za to vliv islámu? Byla by skutečnost jiná, pokud by v Česku bylo více věřících křesťanů? Někteří autoři však tvrdí, že věřící i nevěřící bývají nevěrní stejně často (Botwinová, 1996). Mohl tedy svou roli sehrát strach z trestu zakořeněný v turecké populaci vzhledem k nedávným minulým stoletím, kdy se v jejich zemi nevěrné ženy trestaly smrtí? Nebo za tyto rozdíly zodpovídá mýtus monogamie, jež mezi českými občany vytváří dojem, že věrnost je jejich povinnost, a tím pádem i odpor k této povinnosti, zatímco pro islamisty je normou polygamie a věrnost tedy spíše vědomou volbou? Polygamie ovšem byla i v Turecku již oficiálně zakázána (Kropáček, 1993). I Turci by tedy mohli mít dojem, že jsou k věrnosti nuceni. Dalším možným vysvětlením by mohlo být to, že čeští studenti mají více vztahů než studenti turečtí, a

proto mají také s nevěrou více zkušeností. Tomu by odpovídal i fakt, že české studentky mají oproti českým studentům větší zkušenosti s nevěrou i více vztahů (přestože tyto rozdíly nebyly signifikantní). Znamenalo by to tedy, že nevěra kráčí ruku v ruce s narůstajícím počtem vztahů? A zodpovídá za obojí emancipace, tolerantnost a liberálnost, jež má v Česku, navzdory stále se zvyšující modernizaci Turecka, delší tradici? V každém případě se zdá, že by také tento rozdíl mohl být přisouzený na vrub rozdílným kulturním podmínkám.

Výsledky, týkající se počtu nevěrných Turků, by ovšem mohly být do jisté míry zkresleny, jelikož Turci neměli možnost si během vyplňování dotazníku vybrat možnost „podváděný i podvádějící“.

Další zkoumanou oblastí byly představy o nevěře. Pro většinu českých studentů i studentek nevěra shodně představovala jak emocionální, tak fyzické podvádění, pouze pro menšinu znamenala nevěra výlučně podvádění emocionální. Zajímavé bylo, že emocionální podvádění reprezentovalo nevěru pro více mužů než žen. Stejně tak fakt, že emocionální podvádění bylo druhou nejčastěji zvolenou možností tureckých participantů. Mezi souborem českých a tureckých studentů byl nalezen statisticky vysoce signifikantní rozdíl, přestože participant obou národností nejčastěji shodně volili možnost, že nevěru podle nich představuje jak emocionální, tak fyzické podvádění. Čeští studenti totiž jako druhou nejčastější možnost volili fyzickou nevěru a jako nejméně častou nevěru emocionální, kdežto u tureckých studentů tomu bylo přesně naopak – druhá nejčastější byla emocionální nevěra a nejméně častá fyzická nevěra. Fyzická i emocionální nevěra zároveň byla u obou souborů volena jako třetí nejčastější odpověď.

Mohlo se zde opět projevit působení odlišných kultur? A co nám říká onen fakt, že emocionální podvádění představuje nevěru pro více českých mužů, než žen? Může nám této skutečnosti pomoci porozumět teorie vazby, která sice nezmiňuje, za jakým typem podvádění kdo vidí nevěru, ale na jaký typ podvádění kdo hůře reaguje? Teorie vazby říká, že extrémně znepokojení, ustaraní muži obávající se o vztah mohou hůře vnímat emocionální nevěru, přestože většina mužů hůře vnímá nevěru fyzickou (Treger, Sprecher, 2011). Mohli by tito extrémně ustaraní muži nejen hůře reagovat na emocionální nevěru, ale také s větší pravděpodobností ignorovat fyzické podvádění a vidět nevěru pouze za podváděním emocionálním? A co by z toho vyplývalo pro zjištěný rozdíl mezi českou a tureckou populací vysokoškolských studentů? Znamenalo

by to snad, že turečtí studenti jsou více znepokojení a trpící obavami o vztah, než studenti čeští? Pokud ne, jak jinak by se dal tento rozdíl vysvětlit? K pochopení tohoto problému by bylo pravděpodobně zapotřebí dalšího zkoumání, na které již nebyl prostor ve výzkumu této diplomové práce. Lze ovšem shrnout, že i tento rozdíl mohl být způsobený rozdílnými kulturními podmínkami participantů.

Shrnutí: Mezi českými studenty a studentkami nebyly zjištěny signifikantní rozdíly v oblasti vztahů, zkušeností s nevěrou ani představ o nevěře. Mezi českými a tureckými studenty však byly rozdíly nalezeny ve všech třech oblastech, a to dokonce rozdíly statisticky vysoce signifikantní. Důvodem by mohlo být to, že čeští muži a ženy přistupují ke vztahům a k nevěře podobnějším způsobem, než čeští a turečtí studenti.

Následující výzkumnou oblastí bylo vnímání příčin nevěry. Ukázalo se, že mezi českými studenty a studentkami není rozdíl v tom, jak hodnotí příčiny nevěry celkově. Z tabulek je však patrné, že mírně vyšší význam byl participanty přisuzován příčinám mužské nevěry. Tento rozdíl však nebyl statisticky signifikantní.

Příčiny nevěry shrnuté pod „Oprávněnost“ hodnotili stejně čeští studenti i studentky, a to jak pro mužskou, tak pro ženskou nevěru. Z toho plyne, že příčiny nevěry, jako je nezaopatost partnera či partnerky vztahem, necitlivost partnera či partnerky, vztah bez budoucnosti a dojem, že vztah je chyba, jsou pravděpodobně stejně důležitými příčinami jak pro muže, tak i pro ženy, a jsou vnímány jako příčiny zodpovídající za mužskou i ženskou nevěru. Všeobecné významnosti těchto příčin by odpovídalo i jejich průměrné hodnocení, jež pro ani jednu z dílčích příčin nebylo nižší než 3,5 bodů, což se nedá říci o žádném jiném souboru příčin. Turečtí studenti však vnímali oprávněnost jako soubor příčin typičtějších pro ženskou nevěru. V tomto ohledu se tedy mužská a ženská nevěra podle Čechů neliší, kdežto podle Turků ano.

Položkám komponenty „Svedení“ byl českými i tureckými participanty shodně přisuzován větší význam tehdy, hodnotili – li mužskou nevěru. To by znamenalo, že z pohledu Čechů i Turků jsou to spíše muži, kteří jsou nevěrní, protože častěji podléhají kráse jiné osoby, sexuální touze po jiné osobě, svádění jinou osobou či jednoduše využívají příležitosti k podvádění. Kromě toho, větší důraz na svedení coby příčinu jakékoliv nevěry kladli především muži, a to opět shodně muži obou národností. To by mohlo značit všeobecně důležitou roli svedení pro muže. Na druhou stranu ženy nepřičítaly svedení takový význam, pokud hodnotily ženskou nevěru. To by odpovídalo

tvrzení mnoha autorů, podle nichž ženy hledají v poměrech primárně naplnění citových potřeb (Botwinová, 1996). Svádění pro ně není tolik důležité, jako citové pouto (Whitty, Quigley, 2008). Přestože tento názor zastává více odborníků a i výsledky tohoto výzkumu by jej mohly podporovat, v žádném případě jej jistě nelze vztahovat zcela na všechny ženy, ale pouze na jejich větší část. Navíc, turecké ženy sice považovaly svedení za příčinu typičtější pro mužskou nevěru, turečtí muži jej však považovali za příčinu typičtější pro ženskou nevěru. To by mohlo souviset faktem, že ženy bývají v islámských zemích často vnímány jako slabé, snadno ovlivnitelné a náchylné k nepatřičnému chování, jež by mohlo zneuctít rodinu (Pirický, 2006). Turečtí muži proto mohou mít dojem, že jsou to spíše ženy, kdo častěji podléhá svádění. Rozdílné výsledky mezi českými a tureckými respondenty mohly být opět způsobeny vlivem rozdílných kultur.

Jediný rozdíl mezi skupinami v posuzování příčin nevěry spadajících pod „Normálnost“ byl ten, že čeští i turečtí muži shodně považovali tyto příčiny typičtější pro nevěru ženskou. Naopak, hodnotili – li muži obou národností nevěru mužskou, přisuzovali normálnosti menší význam. Znamenalo by to, že podle mužů je pro ženy spíše než pro muže typické podvádět proto, že vnímají nevěru jako hru, jako módu, chtějí udělat naschvál partnerovi nebo si myslí, že podvádět je přirozené lidské právo. Navíc nechybělo mnoho a normálnost by byla celkově všemi respondenty vnímána jako příčina typičtější pro ženskou nevěru. Rozdíl mezi celkovým hodnocením normálnosti coby příčiny mužské a normálnosti coby příčiny ženské nevěry však nebyl statisticky signifikantní. Českými participanty byla z tohoto okruhu příčin nevěry nejvíce hodnocena především příčina „vnímání nevěry jako hry“ a „touha udělat partnerovi naschvál“. Příčiny spadající pod normálnost měly ovšem všeobecně nízké průměrné hodnocení, žádná z dílčích příčin nebyla v průměru hodnocena více než 2,44 body, což neplatí pro žádnou jinou skupinu příčin nevěry. Tyto příčiny nevěry, třebaže mohou hrát důležitou roli, tedy nejspíše nelze považovat za klíčové pro vznik nevěry ani mužské, ani ženské.

Příčinám nevěry týkajících se sexuality byl českými i tureckými studenty přisuzován větší význam v případě mužské nevěry. Rozdíl mezi hodnocením mužské a ženské nevěry byl u českého souboru dokonce statisticky vysoce signifikantní. Znamená to, že partnerovo či partnerčino odmítání sexuality ve vztahu, vztah nevyhovující po sexuální stránce, sexuální tabu ve vztahu nebo zhoršení sexuálního fungování partnera či partnerky jsou podle studentů i studentek příčiny vedoucí častěji k mužské nevěře. To

by odpovídalo názoru mnohých odborníků, podle kterých muži na rozdíl od žen navozují spíše poměry sexuální (Everett, Everettová, 2000). Ženy také očekávají, že je jejich partner podvede spíše fyzicky, a muži očekávají, že je jejich žena podvede spíše emocionálně (Cramer et al., 2008). Příčiny nevěry související se sexualitou byly českými participanty stejně jako oprávněnost nevěry hodnoceny velmi vysoce, průměrné bodování žádné z dílčích příčin nebylo nižší než 3,09. Mezi souborem českých a tureckých participantů byl v hodnocení sexuality nalezen jediný rozdíl, a to ten, že turečtí muži navíc vnímali sexualitu jako typičtější příčinu ženské nevěry a ženy jako typičtější příčinu mužské nevěry. Toto může opět souviset s názorem četných muslimů, že ženy jsou velmi náchylné k hříchům, jež by mohly poškodit rodinné jméno, a proto je na ženy třeba neustále dávat pozor.

Co se týká hodnocení příčiny nevěry tvořících komponentu „Sociální pozadí“, nebyly nalezeny žádné statisticky signifikantní rozdíly mezi žádnou ze skupin českých participantů. Příčiny nevěry, jako je manželství uzavřené v raném věku, nízký počet vztahů během dospívání, vyrůstání v konzervativní kultuře nebo předem sjednané manželství mají tedy pro české studenty i studentky stejný význam a můžou podle jejich názoru vést k nevěře mužské, stejně tak jako k nevěře ženské. Podle tureckých participantů vedou příčiny nevěry spojené se sociálním pozadím častěji k mužské nevěře. Turecké ženy těmto příčinám také přisuzovaly větší význam, než turečtí muži. Důvodem, proč čeští studenti i studentky posuzují sociální pozadí jakožto příčinu mužské i ženské nevěry stejně a proč naopak mezi tureckými participanty existují v tomto ohledu rozdíly, by mohlo být to, že turečtí participanté mají s dílčími příčinami komponenty „Sociální pozadí“ pravděpodobně více rozdílných zkušeností, než participanté čeští, především s předem sjednaným manželstvím či vyrůstáním v konzervativním prostředí. Dalším možným důvodem by mohl být fakt, že česká společnost má pravděpodobně k mužům a ženám podobnější přístup, než společnost turecká.

Příčinám nevěry spadajícím pod „Vyhledávání podnětů“ byl českými participanty přisuzován větší význam, pokud hodnotili mužskou nevěru. Podle participantů jsou to tedy spíše muži, kteří podvádějí svůj protějšek z důvodů, jako je nuda všedního života a hledání vzrušení, potěšení či nových zážitků. Vyhledávání podnětů se přitom participantům jevilo všeobecně jako důležitý důvod k podvádění, aritmetický průměr žádné z dílčích položek nebyl nižší než 3,12. Názor, že jsou to spíše muži, kdo vyhledávají nové podněty, a proto jsou nevěrní, je v souladu s tvrzením, že

pokud partnerka dbá na změny ve vztahu, obléká se odlišnými způsoby a často muži připravuje nejrůznější překvapení, zůstává jí muž spíše věrný (Pease, Peaseová, 2001). Neuspokojená potřeba stimulace a nových zážitků je přitom méně závažnější příčinou nevěry, než například neuspokojené potřeby seberealizace, jistoty, bezpečí a intimity (Vágnerová, 2008). Pokud by to tedy byli doopravdy muži, kdy by častěji podváděl kvůli touze po nových podnětech, mohl by to být jeden z důvodů, proč je mužská nevěra některými autory považována za méně závažnou, než nevěra ženská. V rámci tureckého souboru se však ve vnímání příčin nevěry spojených s vyhledáváním podnětů neukázal v žádném ohledu statisticky významný rozdíl. Možná, že pro turecké muže není vyhledávání podnětů důležitější než pro turecké ženy, možná svou roli opět sehrálo vnímání žen jako náchylnějších ke svodům. Možná však turečtí muži nachází potřebné množství podnětů v jiných oblastech a nemusí je proto tolik vyhledávat v oblastech vedlejších vztahů. V každém případě by rozdíl mezi českými a tureckými respondenty mohl být opět způsobený právě rozdílnou kulturou.

Navazující zkoumanou oblastí bylo srovnání hodnocení příčin nevěry těmi, jež mají s nevěrou osobní zkušenost, a těmi, jež tuto zkušenost nemají. Ukázalo se, že jak čeští, tak turečtí participanté, jež mají vlastní zkušenosti s nevěrou, a to ať už s rolí podváděného, podvádějícího či s oběma těmito rolemi, přisuzovali jednotlivým příčinám nevěry vyšší význam než ti, kteří s nevěrou žádnou osobní zkušenost nemají. Toto zjištění se zdá být celkem očekávatelné. Ti, co byli ve vztahu nevěrní, pravděpodobně kladli větší důraz na příčiny, které je samotné dovedly k nevěře, zatímco ti, co byli podváděni, mohli dávat větší důraz na příčiny, které způsobily nevěru jejich protějšku.

Shrnutí: Vnímání nevěry a jejích příčin se mezi českými a tureckými studenty v některých ohledech liší. Tyto rozdíly lze nalézt především u hodnocení příčin ženské nevěry, jako je oprávněnost nebo svedení a sexualita. Turečtí muži tyto příčiny často přisuzují právě ženské nevěře, což by mohlo souviset s kulturně podmíněným obrazem ženy jako slabé bytosti náchylné k podlehnutím svodům světa. Další rozdíl se nachází v posuzování sociálního pozadí, které čeští muži a ženy hodnotí coby příčinu nevěry stejně, n rozdíl od mužů a žen tureckých. To by mohlo souviset s rozdílnými sociálními podmínkami v Česku a Turecku. Poslední rozdíl se týká vyhledávání podnětů coby příčiny nevěry. Turečtí participanté tuto příčinu hodnotí stejně, čeští participanté vidí

vyhledávání podnětů spíše jako příčinu mužské nevěry. Čeští participanti se navíc více zaměřují na příčiny mužské nevěry a celkově jim také častěji přisuzují větší význam než příčinám nevěry ženské, turečtí participanti se oproti participantů českým více soustředí i na příčiny ženské nevěry. Zdá se, že to, jak nevěru vnímají čeští studentky a studenti, se neliší v tolika ohledech, jako to, jak nevěru vnímají turečtí studenti a studentky. Toto by opět mohlo souviset s emancipací a se stíráním rozdílů mezi muži a ženami. Čeští studenti a studentky mají stejné počty vztahů, zkušenosti s nevěrou i představy o ní a vnímání příčin nevěry se mezi nimi neliší tolik, jako mezi studenty tureckými, jež jsou v porovnání s Čechy více věrní a mají menší zkušenosti se vztahy.

14. 2. Možné zdroje nepřesností

Při posuzování výsledků výzkumu je třeba dbát na omezení, která s sebou přináší samotný kvantitativní výzkum. V kontextu této diplomové práce by to mohla být především nemožnost zachytit zkoumaný jev v celé jeho hloubce a šířce.

Výzkumu se účastnilo celkem 312 respondentů, z toho bylo 106 mužů a 206 žen, počet žen tedy tvořil přibližně dvě třetiny celého výzkumného souboru. To mohlo být způsobeno větším zájmem žen o danou problematiku, ale i oslovením více žen v první fázi získávání participantů. Pro srovnání názorů mužů a žen by bylo vhodnější, pokud by se jejich počet rovnal nebo byl alespoň více vyrovnaný. V tomto výzkumu se podařilo docílit alespoň toho, aby ani počet mužů, ani počet žen nebyl nižší než 100.

Určité množství dotazníků (179 z 573, tedy přibližně jedna třetina) nemohlo být zahrnuto do statistického zpracování dat, jelikož dané dotazníky obsahovaly jednu či více nezodpovězených otázek. To by mohlo souviset s jednou z nevýhod užívání online dotazníku, konkrétně s rizikem menšího počtu zcela vyplněných dotazníků (Birnbau, 2004). V tom lze však spatřit i jistou výhodu – ti respondenti, kteří dotazník nevyplnili celý, nebyli pravděpodobně dostatečně motivovaní a jejich odpovědi, pokud by byly zařazeny do statistického zpracování, by nemusely dostatečně odpovídat skutečnosti. Dotazníky ovšem mohly být také nedovypĺňované z důvodu citlivost tématu pro některé z účastníků výzkumu.

Odpovědi respondentů mohly být ovlivněny také jejich momentálním emočním rozpoložením či situací v jejich partnerském vztahu. Tomu však nejspíše nelze zcela zabránit.

14. 3. Praktický dopad výzkumných zjištění

Z výzkumu vyplývá, že vysokoškolské studentky jsou stejně často nevěrné jako studenti. V odborné literatuře zabývající se tématem nevěry však většinou bývá více prostoru věnováno spíše nevěře mužské. Zdá se však, že ženská nevěra je stále častějším fenoménem a nemělo by se tedy ani na její bližší prozkoumání zapomínat.

Ze zjištění dále vyplývá, že respondenti vnímají spíše muže jako ty, pro něž je svedení, sexualita a vyhledávání podnětů důležitou příčinou nevěry. Nelze proto než zdůraznit doporučení četných odborníků, aby bylo ve vztahu dbáno na občasné změny, překvapení a naplňování sexuálních potřeb. Vzhledem k přisuzování vysokého významu přesvědčení o oprávněnosti nevěry coby příčině mužské i ženské nevěry nelze opomenout ani ty rady, jež partnerům doporučují neustále pracovat na vztahu a spolu s tím také dbát na dostatek partnerské intimity, porozumění a citlivého naladění se na partnera.

14. 4. Návrhy směru dalšího vývoje

Výzkumným souborem byli vysokoškolští studenti, získané výsledky lze tedy zobecnit pouze na jejich populaci. Navazující výzkum by se proto mohl zaměřovat na starší populaci nejen s vysokoškolským vzděláním nebo na populaci stejně starých respondentů, ovšem s jiným dosaženým vzděláním. Zajímavé by mohlo být rovněž srovnat vnímání nevěry a jejích příčin mezi jinými národy, prozkoumat vnímání nevěry ze strany homosexuálních či věřících osob nebo se cíleně soustředit pouze na nevěru ženskou.

15. ZÁVĚRY

Tématem diplomové práce byla nevěra, přesněji to, jak je vnímána, jak jsou vnímány její příčiny a zda a jak se toto liší mezi participanty opačných pohlaví a rozdílných kultur. Hlavní výzkumnou metodou byl Dotazník nevěry Z. Yeniçeriové a D. Kökdemira. Soubor tvořilo 312 vysokoškolských studentů ve věku mezi 18 a 38 lety, z toho 106 mužů a 206 žen. Získaná data byla statisticky zpracována a následně přijaty či zamítnuty stanovené nulové hypotézy, na základě čehož lze výzkumné cíle zodpovědět takto:

1. Čeští vysokoškolští studenti jsou nezadaní, v partnerském vztahu, zasnoubení či v manželském svazku stejně často, jako jsou studentky.
2. Čeští vysokoškolští studenti a studentky jsou stejně často nevěrní i stejně často podváděni. Také mají stejně často zkušenosti s oběma rolemi, tedy s rolí podváděného i podvádějícího, stejně často nemají jakékoliv osobní zkušenosti s nevěrou a stejně často nemají zkušenosti s partnerskými vztahy vůbec. Toto zjištění je v rozporu s tvrzením, že muži jsou více nevěrní než ženy. Naopak podporuje ty výzkumy, jež dochází k závěru, že počet nevěrných mužů a nevěrných žen je v podstatě stejný.
3. Většina českých vysokoškolských studentů i studentek si shodně myslí, že jak fyzické, tak emocionální podvádění představuje nevěru. Menší počet mužů i žen se domnívá, že nevěru představuje výlučně podvádění fyzické. Pouze minimum mužů i žen si myslí, že nevěru představuje výlučně podvádění emocionální.
4. Čeští vysokoškolští studenti a studentky přikládají všem příčinám mužské i ženské nevěry stejný význam, stejný význam přikládají také přesvědčení o oprávněnosti coby příčině nevěry a sociálnímu pozadí coby příčině nevěry. Muži přisuzují svedení coby příčině nevěry větší význam než ženy. Svedení, sexualitě a vyhledávání podnětů coby příčinám nevěry je přisuzován větší význam, pokud se jedná o nevěru mužskou, než když se jedná o nevěru ženskou. Muži přikládají normálnosti coby příčině nevěry větší význam, jedná – li se o nevěru ženskou, a naopak menší význam, jedná – li se o nevěru mužskou.
5. Přibližně polovina českých vysokoškolských studentů má zkušenosti s nevěrou. Tito lidé přisuzují příčinám nevěry větší význam než ti, jež s nevěrou osobní zkušenost nemají. Toto zjištění je v souladu se závěry Yeniçeriové a Kökdemira.

6. Mezi národností na jedné straně a počtem vztahů, zkušeností s nevěrou a představou o nevěře na druhé straně existuje úzká souvislost. Čeští studenti jsou na rozdíl od těch tureckých častěji zadaní a častěji mají také osobní zkušenosti s nevěrou. Pro většinu Čechů i Turků představuje nevěru emocionální i fyzické podvádění, jako druhou nejčastější odpověď na otázku, kdy se jedná o nevěru, však vybírali Češi možnost „fyzické podvádění“, což byla nejméně častá odpověď u Turků, a Turci vybírali možnost „emocionální podvádění“, což byla nejméně častá odpověď u Čechů. Příčiny nevěry shrnuté pod „*Oprávněnost*“ vnímají jakožto více odpovídající ženské nevěře pouze Turci, Češi hodnotí tyto příčiny stejně pro mužskou i ženskou nevěru. Příčinám nevěry spadajícím pod „*Svedení*“ přisuzují větší význam muži čeští i turečtí a dále participant obou národností tehdy, hodnotí – li mužskou nevěru. Turečtí muži navíc vnímají svedení jako příčinu více odpovídající ženské nevěře a turecké ženy jako příčinu více odpovídající mužské nevěře. V hodnocení položek „*Normálnosti*“ se Češi a Turci zcela shodují – muži těmto položkám přisuzují větší význam, jedná – li se o nevěru ženskou, a menší, jedná – li se o nevěru mužskou. Češi i Turci hodnotí „*Sexualitu*“ jakožto příčinu více odpovídající mužské nevěře, turečtí muži jí přisuzují větší význam v případě ženské nevěry, turecké ženy v případě mužské nevěry. „*Sociálnímu pozadí*“ přisuzují vyšší význam pouze turecké ženy a dále turečtí participant, jedná – li se o nevěru mužskou, mezi Čechy nebyl v hodnocení sociálního pozadí nalezen žádný rozdíl. Naopak v hodnocení „*Vyhledávání podnětů*“ nebyl nalezen žádný rozdíl mezi Turky, zatímco Češi přisuzují vyhledávání podnětů větší význam, jedná – li se o nevěru mužskou. Navíc, Češi i Turci shodně přisuzují příčinám nevěry větší význam, pokud sami mají s nevěrou osobní zkušenosti.

Mezi českými muži a ženami tedy nebyl zjištěn rozdíl v počtech vztahů, ve zkušenostech s nevěrou a v představách o nevěře, rozdíly se zde však ukázaly mezi Čechy a Turky. Hodnocení příčin nevěry se mezi Čechy a Turky v některých ohledech lišilo, mezi českými muži a ženami se však odlišovalo v méně ohledech, než mezi muži a ženami tureckými. *Všetchna výše zmíněná zjištění lze ovšem aplikovat pouze na populaci vysokoškolských studentů.* Možným tématem dalších výzkumů by mohlo být zkoumání jiných věkových kategorií, stejně tak jako jiných kultur.

SOUHRN

Nevěru lze považovat za vztah člověka s jinou osobou, který jeho partnera emočně zraňuje nebo by zraňoval, pokud by o něm věděl. Podle některých výzkumů jsou více nevěrní muži, podle jiných výzkumů se počet nevěrných mužů a žen neliší.

Pro člověka je přirozená sériová sociální monogamie s občasnými zálety, to by však nemělo sloužit k ospravedlňování nevěř. Nevěrou může vztah velmi utrpět a podvádějící více ztratit než získat. Za vhodných okolností bývá monogamie tou nejefektivnější reprodukční strategií.

Během starověku a středověku byla na území západní a střední Evropy přísně trestána především nevěra žen. V současnosti je na území České republiky vlivem ateismu i reálného socialismu minulých let k nevěře velmi tolerantní přístup. Pro křesťany je ideální celibát, monogamie ústupkem přirozenosti člověka. Pro muslimy je ideální monogamie a ústupkem lidské přirozenosti polygamie. Korán muži povoluje až čtyři zákonité manželky, nevěra žen se trestá smrtí. V Turecku byla během období modernizace zakázána polygamie a zrovnoprávněno postavení mužů a žen.

Nevěra může představovat jednorázovou záležitost, dobrodružství nebo dlouhodobý vztah. V současnosti přibývá především ženské nevěry. Většina mužů hůře prožívá nevěru fyzickou, většina žen nevěru emocionální. Extrémně znepokojení muži často se obávající o vztah však hůře snáší nevěru emocionální, ženy s vyhybavým stylem vazby nevěru fyzickou.

Mezi tři základní motivy nevěry patří motivy osobnostní, vztahové a situační. Osobnostním motivem může být sklon rychle se nudit, vyhledávat stále nové podněty, nezralost, hypersexualita, neschopnost mít trvalý vztah. Vztahovým motivem bývají nenaplněné potřeby partnerů, jako je potřeba stimulace, potřeba seberealizace a potřeba citové jistoty a bezpečí. Krizovými situacemi bývá narození dítěte, ukončení mateřské dovolené nebo odchod dospělých dětí z domova. Příčiny nevěry mohou být i ve společnosti a ve vnímání věrnosti jako povinnosti, ne jako svobodné volby.

Odhalení nevěry přináší člověku velkou psychickou i fyzickou zátěž. Podvádějící často prožívá intenzivní negativní emoce, především pocity viny. Nevěra rodičů mnohdy zasáhne i jejich děti, které mohou ztratit pocit bezpečí a důvěru v rodiče.

Přiznáním nevěry podvádějící riskuje konec vztahu, neřešením nevěry zase vznik dalších partnerských problémů. Spočívá na něm rovněž rozhodnutí, zda zůstat

s partnerem nebo milencem či milenkou. Podváděný může nevěru odpustit, tolerovat nebo vztah ukončit. Důležité je také odpuštění a znovuoobnovení důvěry, jež může být velmi těžké. Je možné zkusit strukturovanou separaci nebo vyhledat odbornou pomoc.

Na nevěru může být pohlíženo jako na krizi, která dá partnerům šanci změnit něco ve vztahu i v sobě samých, pokud budou této krizi čelit a řešit ji. Před nevěrou existuje rovněž určitá prevence, která spočívá ve vhodné výchově, ve výběru partnera a v neustávající práci na vztahu. Věrnost by neměla být povinností, ale vědomou volbou.

Otázkou nevěry se zabývali také turečtí výzkumníci Zuhal Yeniçeriová a Doğan Kökdemir, jež vyvinuli Dotazník nevěry, zaměřený na vnímání nevěry a jejích příčin. Podle nich za nevěru zodpovídá šest základních okruhů příčin nevěry, tedy: přesvědčení o oprávněnosti nevěry, svedení, přesvědčení o normálnosti nevěry, sexualita, sociální pozadí a vyhledávání podnětů.

Kvantitativně orientovaný výzkum diplomové práce se zabývá tím, jak nevěru vnímají a jaké příčiny jí přisuzují lidé žijící v českých podmínkách, to následně srovnává s výzkumem provedeným v Turecku. Stanoveno bylo 6 výzkumných cílů a 14 nulových hypotéz. Hlavní výzkumnou metodou byl Dotazník nevěry neboli the Infidelity Questionnaire (INFQ). Ke zpracování získaných dat bylo užito testu χ^2 , Leveneova testu, Studentova t – testu a regresní analýzy. Výběrový soubor tvořil 312 vysokoškolských studentů ve věku mezi 18 a 38 lety, jež byli osloveni přes internet.

Na základě statistických výpočtů byly přijaty nulové hypotézy o neexistenci statisticky signifikantního vztahu mezi pohlavím a druhem vztahu, mezi pohlavím a zkušeností s nevěrou a mezi pohlavím a představou o nevěře. Byly přijaty hypotézy o neexistenci statisticky signifikantního rozdílu mezi významem přikládáním muži a ženami všem příčinám mužské a ženské nevěry, oprávněnosti coby příčině mužské a ženské nevěry a sociálnímu pozadí coby příčině mužské a ženském nevěry.

Ostatní nulové hypotézy byly zamítnuty. Bylo zjištěno, že svedení coby příčině nevěry je participanty přisuzován větší význam v případě mužovy nevěry a tehdy, hodnotí – li příčiny nevěry muži. Muži přisuzují normálnosti coby příčině nevěry větší význam, pokud hodnotí nevěru ženskou, a menší význam, pokud hodnotí nevěru mužskou. Sexualitě coby příčině nevěry a vyhledávání podnětů coby příčině nevěry je participanty přisuzován větší význam v případě mužovy nevěry. Ti participanti, kteří mají osobní zkušenost s nevěrou, přisuzují příčinám nevěry větší význam. Nalezena byla také souvislost mezi národností a druhem vztahu, mezi národností a zkušeností s nevěrou a mezi národností a představou o nevěře.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ A LITERATURY

- Baker, R. (2005). *Válka spermií*. Brno: JOTA.
- Barrows, S. B., & Newman, J. (1997). *Ale bude to, dámy, jenom mezi námi*. Frýdek – Místek: ALPRESS.
- Bassett, J. (2005). Sex Differences in Jealousy in Response to a Partner's Imagined sexual or Emotional Infidelity with a Same or Different Race Other. *North American Journal of Psychology*, 7(1), 71-84. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Birnbaum, M.H. (2004). Human research and data collection via the internet. *Annual Review of Psychology*, 55, 803 -832.
- Botwinová, C. (1996). *Proč jsou muži nevěrní?* Praha: MOTTO.
- Brand, R., Markey, C., Mills, A., & Hodges, S. (2007). Sex Differences in Self – reported Infidelity and it's Correlates. *Sex Roles*, 57, 101-109. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Buss, D. M., Larsen, R., Westen, D., & Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 3, 251–255.
- Buss, D. M. (2009). *Evoluce touhy*. Praha: Dauphin.
- Buunk, B. P., & Dijkstra, P. (2004). Gender differences in rival characteristics that evoke jealousy in response to emotional versus sexual infidelity. *Personal Relationships*, 11(4), 395-408. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Cann, A., & Baucom, T. R. (2004). Former partners and new rivals as threats to a relationship: Infidelity type, gender, and commitment as factors related to distress and forgiveness. *Personal Relationships*, 11(3), 305-318. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Capponi, V., & Novák, T. (1995). *Sám sobě manželským poradcem*. Praha: Grada Publishing.
- Cielepová, G (2008). *Porovnání k skupin pozorování*. Nepublikovaná diplomová práce. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

- Collins, S., & Collins, O. After Infidelity Has Been Discovered, Deciding What's Best for the Kids. In *Break free from the affair* [cit. 2010-09-30]. Dostupné z WWW: <<http://break-free-from-the-affair.com/new/articles/children-infidelity.htm>>
- Corneau, G. (2007). *Anatomie lásky*. Praha: Portál.
- Cramer, R., Lipinski, R. E., Meteer, J. D., & Houska, J. (2008). Sex Differences in Subjective Distress to Unfaithfulness: Testing Competing Evolutionary and Violation of Infidelity Expectations Hypotheses. *Journal Of Social Psychology*, 148(4), 389-406. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Černá, L. Šest strategických kroků pro překonání nevěry. In *Můj vztah, vše o mém vztahu a životním partnerovi* [cit. 2010-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.mujevztah.cz/clanky-vztahy/nevera/sest-kroku-pro-prekonani-nevery.html>>
- Český statistický úřad (2010). *Vzdělávání*. Počty žáků a studentů, [cit. 2012-10-20]. Dostupné z WWW: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/studenti_a_absolventi_vysokych_skol_v_cr_celkem.html>
- Denzler, G. (1999). *Zakázaná slast*. Brno: CDK.
- Everett, C., & Everettová, S. V. (2000). *Zdravý rozvod pro rodiče a děti*. Praha: TALPRESS.
- Firestone, R. W., Firestone, L. A., & Catlett, J. (2006). *Sex and Love in Intimate Relationships*. Washington: American Psychological Association.
- Fisher, M., Voracek, M., Rekkas, P., & Cox, A. (2008). Sex Differences in Feelings of Guilt Arising from Infidelity. *Evolutionary Psychology*, 6(3), 436-446. Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Francek, J. (2000). *Zločin a sex v českých dějinách*. Praha: Rybka Publishers.
- Gardner, J. F. (1995). *Women in Roman Law and Society*. London: Routledge.
- Henline, B., Lamke, L., & Howard, M. (2007). Exploring Perceptions of Online Infidelity. *Personal Relationships*, 14(1), 113-128. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Hollá, K. Nevěra. In *Sexuálně, o sexu lehkovážně! Vážně?* [cit. 2010-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.sexualne.cz/nevera.html>>
- Hortaçsu, N. (2007). Family – versus couple – initiated marriages in Turkey: Similarities and differences over the family life cycle. *Asian Journal Of Social Psychology*, 10(2), 103-116. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].

- Hrdličková, L. (2010). Kde se vzala tolerance Čechů k nevěře? *Psychologie dnes*, 16 (5), 24 – 25.
- Chary, I. (1991). *Existential/dialectical Marital Therapy*. New York: Brunner/Mazel.
- Janáčková, L. (2010). Nevěra: Co prožívá podváděný partner? *Psychologie dnes*, 16 (4), 16 – 17.
- Janáčková, L., Nová, J., & Weiss, P. (2008). *Nevěra a její zvládání*. Praha: MAXDORF.
- Kentová, M. (1993). *Jak si manžela udržet (a předejít nevěře)*. Praha: Ivo Železný.
- Kirschenbaum, M. (2009). *Nevěra*. Brno: Computer press.
- Klimeš, J. Skryté myšlenky podváděného partnera. In *Rodina, o rodičích i dětech* [cit. 2010-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rodina.cz/clanek6553.html>>
- Korán (1991). Praha: Odeon.
- Koucká, P. (2009). S důvěrou se žije líp. *Psychologie dnes*, 15 (6), 18 – 21.
- Kratochvíl, S. (2000). *Manželská terapie*. Praha: Portál.
- Kratochvíl, S. (2008). *Sexuální dysfunkce*. Praha: Grada Publishing.
- Kropáček, L. (1993). *Duchovní cesty islámu*. Praha: Vyšehrad.
- Levy, K. N., & Kelly, K. M. (2010). Sex differences in jealousy: A contribution from attachment theory. *Psychological Science*, 21, 168–173.
- Love, P. & Stosny, S. (2007). *How To Improve Your Marriage Without Talking About It*. New York: Broadway Books.
- Matějková, E. (2009). *Řešíme partnerské problémy*. Praha: Grada Publishing.
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
- Morus, R. L. (1992). *Světové dějiny sexuality*. Praha: Naše vojsko.
- Muldorf, B. (1973). *Der Ehebruch*. Freiburg im Breisgau: Lambertus Verlag.
- Müller, Z. (1997). *Islám*. Praha: NS Svoboda.
- Novák, T. (1996). *Kolik podob má partnerský vztah*. Praha: MOTTO.
- Novák, T. (2006). *Manželské a rodinné poradenství*. Praha: Grada Publishing.
- Omran, A. R. (1992). *Family Planning in the Legacy of Islam*. London and New York: Routledge.
- Otis – Cour, L. (2002). *Rozkoš a láska*. Praha: Vyšehrad.
- Pease, A. & Peaseová, B. (2001). *Proč muži neposlouchají a ženy neumí číst v mapách*. Brno: Jiří Alman.
- Pirický, G. (2006). *Turecko*. Praha: Libri.
- Plaňava, I. (1994). *Jak se (ne)rozvádět*. Praha: Grada Publishing.

- Platt, R., Nalbone, D., Casanova, G., & Wetchler, J. (2008). Parental Conflict and Infidelity as Predictors of Adult Children's Attachment Style and Infidelity. *American Journal of Family Therapy*, 36(2), 149-161. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Plzák, M. (2000). *Manželská tonutí*. Praha: MOTTO.
- Pokorná, D. Nevěra v ženských šatech. In *Rodina, o dětech i rodičích* [cit. 2010-09-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.rodina.cz/clanek7570.html>>
- Profanter, A., & Gate, S. (2009). „Deal Justly With Them ..“: (In) Justice in Polygony – The Male Perspective. *Journal Of Social Psychology*, 149(3), 223-242. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Reichard, U. H., & Boesch, Ch. (Eds.). (2003). *Monogramy: Mating Strategies and Partnerships in Birds, Humans and Other Mammals*. Cambridge: University Press.
- Reiterová, E. (2009). *Základy statistiky pro studenty psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.
- Ridley, M. (2007). *Červená královna*. Praha: Portál.
- Seydel, R. (2006) *Nevěry Habsburků*. Praha: Ikar.
- Shackelford, T. K., Buss, D. M., & Bennett, K. (2002). Forgiveness or breakup: Sex differences in response to a partner's infidelity. *Cognition And Emotion*, 16(2), 299-307. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Swenson, G. Coping with Infidelity in Marriage. In *Greg Swenson, Ph.D.* [cit. 2010-09-30]. Dostupné z WWW: <<http://www.gregswensonphd.com/infidelity.html>>
- Šafr, J. Analýza kvantitativních dat II. – Regresní analýza. In *Metody kvantitativního výzkumu* [cit. 2012-10-19]. Dostupné z WWW: <http://www.metodykv.wz.cz/AKD2_regrese.html>
- Šamánková, D., & Novák, T. (2007). *Pravda a lež v partnerství*. Praha: Grada publishing.
- Šmolka, P. (2003). *Nevěra pro podváděné i podvádějící*. Praha: Grada publishing.
- Šmolka, P. Nevěry nejsou pověry. In *Rodina, o rodičích i dětech* [cit. 2010-09-08]. Dostupné z WWW: < <http://www.rodina.cz/clanek6528.htm> >
- Tandlerová, N. (2011). *Nevěra*. Nepublikovaná postupová práce. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Tomeš, J. (Eds.). (2009). *Ženy ve spektru civilizací*. Praha: Sociologické nakladatelství.

- Treger, S., & Sprecher, S. (2011). The Influences of Sociosexuality and Attachment Style on Reactions to Emotional Versus Sexual Infidelity. *Journal Of Sex Research*, 48(5), 413-422. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Vágnerová, M. (2008). *Vývojová psychologie II*. Praha: Karolinum.
- Vaughanová, P. (2009). *Mýtus monogamie*. Praha: Euromedia Group.
- Veltrubská, I. (2009). Hrozně mě zanedbáváš aneb osamělost ve vztahu. *Psychologie dnes*, 15 (9), 16 – 17.
- Vollmerová, H. (1998). *Už tě nemůžu ani vidět*. Praha: MOTTO.
- Vybíral, Z. (1995). *Útěky před láskou*. Praha: MOTTO.
- Weiglová, M. (2010). Odpuštění a jeho význam v partnerství. *Psychologie dnes*, 16 (5), 18 – 19.
- Weiss, P., & Zvěřina, J. (2001). *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál.
- White, G. L., & Mullen, P. E. (2006). *Žárlivost*. Praha: TRITON.
- Whitty, M. T., & Quigley, L. (2008). Emotional and Sexual Infidelity Offline and in Cyberspace. *Journal Of Marital & Family Therapy*, 34(4), 461-468. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Wiederman, M. W., & LaMar, L. (1998). „Not With Him You Don‘t!‘: Gender and Emotional Reactions to Sexual Infidelity During Courtship. *Journal Of Sex Research*, 35(3), 288-297. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2012-09-25].
- Yeniçeri, Z., & Kökdemir, D. (2006). University Students‘ Perceptions of, and Explanations for, Infidelity: The Development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). *Social Behavior and Personality*, 34(6), 639-650. [Dostupné též z databáze PsycINFO, cit. 2010-10-07].
- Yovell, Y. (2007). *Láska a jiné nemoci*. Praha: Portál.

PŘÍLOHA č. 1: FORMULÁŘ ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Univerzita Palackého v Olomouci
Filozofická fakulta
Akademický rok: 2011/2012

Studijní program: Psychologie
Forma: Prezenční
Obor/komb.: Psychologie (PS)

Podklad pro zadání DIPLOMOVÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
TANDLEROVÁ Nikol	Brněnská 52, Olomouc	F08147

TÉMA ČESKY:

Nevěra: vnímání nevěry a jejích příčin v souvislosti s pohlavím a kulturou.

NÁZEV ANGLICKY:

Infidelity: Perception of Infidelity and it's Causes Related to Sex and Culture.

VEDOUCÍ PRÁCE:

Doc. PhDr. Irena Sobotková, CSc. - PCH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

V teoretické části budou rozpracována následující témata: Nevěra a evoluce, Vnímání nevěry jako člověku ne/přirozené, Nevěra v různých dobách a kulturách, Příčiny nevěry, Prožívání zúčastněných, Možná řešení nevěry, Pozitivní stránky nevěry a její prevence, Výzkumy spojené s otázkou nevěry. Cílem práce bude zjistit, zda a v čem se u respondentů liší či shoduje vnímání nevěry a jejích příčin v závislosti na pohlaví a kultuře. Použitou metodou bude Dotazník nevěry (INFQ) vypracovaný autory Yeniçeri a Kökdemir. Výzkumný soubor bude tvořit 200 universitních studentů a studentek ve věku od 18 do 38 let, kteří budou osloveni přes internet. Muži i ženy budou v souboru co do počtu zastoupeni vyrovnaně. Výsledky budou statisticky zpracovány a srovnány s tureckým výzkumem provedeným autory Yeniçeri a Kökdemir.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

Firestone, R. W., Firestone, L. A., & Catlett, J. (2006). Sex and Love in Intimate Relationships. Washington: American Psychological Association.
Janáčková, L., Nová, J., & Weiss, P. (2008). Nevěra a její zvládání. Praha: MAXDORF.
Kirschenbaum, M. (2009). Nevěra. Brno: Computer press.
Kratochvíl, S. (2000). Manželská terapie. Praha: Portál.
Reichard, U. H., & Boesch, Ch. (Eds.). (2003). Monogamy: Mating Strategies and Partnerships in Birds, Humans and Other Mammals. Cambridge: University Press.
Ridley, M. (2007). Červená královna. Praha: Portál.
Šmolka, P. (2003). Nevěra pro podváděné i podvádějící. Praha: Grada publishing.
Vaughanová, P. (2009). Mýtus monogamie. Praha: Euromedia Group.
Weiss, P., & Zvěřina, J. (2001). Sexuální chování v ČR ? situace a trendy. Praha: Portál.
White, G. L., & Mullen, P. E. (2006). Žárlivost. Praha: TRITON.
Yeniçeri, Z., & Kökdemir, D. (2006). University Students' Perceptions of, and Explanations for, Infidelity: The Development of the Infidelity Questionnaire (INFQ). Social Behavior and Personality, 34(6), 39-650.

Podpis studenta:

Datum:

Podpis vedoucího práce:

Datum:

PŘÍLOHA č. 2: ČESKÝ A ANGLICKÝ ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

ABSTRAKT DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Nevěra: vnímání nevěry a jejích příčin v souvislosti s pohlavím a kulturou

Autor práce: Nikol Tandlerová

Vedoucí práce: doc. PhDr. Irena Sobotková, CSc.

Počet stran a znaků: 93 stran, 180 842 znaků

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 81

Abstrakt:

Diplomová práce se zabývá problematikou nevěry a jejích příčin. Soustředí se na to, jak nevěru a její příčiny vnímají muži a ženy, a na to, jak nevěru a její příčiny vnímají Češi a Turci. Kvantitativní výzkum vychází z práce Z. Yeniçeriové a D. Kökdemira, využívá Dotazníku nevěry (INFQ) a zabývá se tím, zda se mezi muži a ženami a mezi Turky a Čechy liší počet partnerských vztahů, zkušenosti s nevěrou a představy o nevěře, a dále tím, zda se mezi muži a ženami liší představy o příčinách mužské a ženské nevěry. K výběru souboru užívá metody sněhové koule, samovýběru a záměrného výběru, k analýze dat testu χ^2 , Leveneova testu, Studentova t – testu a regresní analýzy. Výzkumný soubor tvoří 312 vysokoškolských studentů ve věku mezi 18 – 38 lety. Mezi českými muži a ženami nebyl zjištěn rozdíl v počtech partnerských vztahů, ve zkušenostech s nevěrou, ani v představách o nevěře. Mezi Čechy a Turky se ve všech třech oblastech potvrdily statisticky vysoce signifikantní rozdíly. Dále bylo zjištěno, že čeští muži i ženy stejně hodnotí přesvědčení o oprávněnosti nevěry coby příčinu nevěry, sociální pozadí coby příčinu nevěry a příčiny nevěry celkově, statisticky signifikantní rozdíly mezi skupinami ale byly nalezeny v přisuzování významu příčinám nevěry, jako jsou svedení, přesvědčení o normálnosti nevěry, sexualita a vyhledávání podnětů. Ti, jež mají s nevěrou zkušenost, přisuzovali daným příčinám větší význam.

Klíčová slova: nevěra, příčiny nevěry, pohlaví, kultura, Dotazník nevěry.

ABSTRACT OF THESIS

Title: Infidelity: Perception of Infidelity and it's Causes Related to Sex and Culture

Author: Nikol Tandlerová

Abstrakt: doc. PhDr. Irena Sobotková, CSc.

Number of pages and characters: 93 pages, 180 842 characters

Number of appendices: 5

Number of reference: 81

Abstract:

The thesis deals with infidelity problems and infidelity causes. It's concentrated on the way how infidelity and it's causes are perceived by men and women and how infidelity and it's causes are perceived by Czechs and Turks. The quantitative research is patterned on Z. Yeniçeri and D. Kökdemir's work, it applies the Infidelity Questionnaire (INFQ) and deals with a question, if men and women differ and Czechs and Turks differ in number of relationships, experiences with infidelity and infidelity conceptions, and also with a question, if men and women differ in conceptions of causes of male and female infidelity. Snowball sampling, self-sampling and purposive sampling were applied to get the research sample; χ^2 test, Levene's test, Student's t – test and regression analysis were performed due to data analysis. The research sample includes 312 university students aged from 18 to 38 years. There was no difference between czech men and women in number of relationships, in experiences with infidelity, nor in infidelity conceptions. Statistically highly significant differences between Czechs and Turks were confirmed in all these three areas. Further, both czech men and women gave the same importance to legitimacy as the infidelity cause, to social background as the infidelity cause and to the causes of infidelity altogether, though statistically significant differences between groups were found in giving importance to the causes of infidelity such as seduction, normalization, sexuality and sensation seeking. Those who have experienced infidelity gave higher importance to the stated causes.

Key words: infidelity, infidelity causes, gender, culture, the Infidelity Questionnaire.

PŘÍLOHA č. 3: MUŽSKÁ A ŽENSKÁ VERZE DOTAZNÍKU UŽITÉHO BĚHEM VÝZKUMU ZUHAL YENIÇERIOVÉ A DOĞANA KÖKDEMIRA

Plné znění použitých psychodiagnostických metod je uvedeno v tištěné verzi diplomové práce.

PŘÍLOHA č. 4: MUŽSKÁ A ŽENSKÁ VERZE DOTAZNÍKU UŽITÉHO V TÉTO DIPLOMOVÉ PRÁCI

Plné znění použitých psychodiagnostických metod je uvedeno v tištěné verzi diplomové práce.

PŘÍLOHA č. 5: PRŮMĚRNÉ HODNOCENÍ JEDNOTLIVÝCH PŘÍČIN NEVĚRY

Tabulka č. 24: Průměrné hodnocení jednotlivých příčin nevěry

Příčina nevěry		Hodnocení
Oprávněnost nevěry	Vztah, na kterém partner/ka neprojevuje účast	3,67
	Vztah, ve kterém je partner/ka necitlivý/á	3,56
	Úvahy o tom, že současný vztah je chyba	3,50
	Vztah, který nemá žádnou budoucnost	3,67
Svedení	Svádění jinou osobou	3,20
	Jiná osoba je atraktivní	3,08
	Naskytla se příležitost k nevěře	2,48
	Pocit touhy po sexuálním vztahu s jinými muži/ženami	3,29
Normálnost nevěry	Touha udělat partnerovi/partnerce naschvál	2,42
	Vnímání nevěry jako hry	2,44
	Názor, že podvádět je přirozené lidské právo	1,91
	Nevěra je moderní	1,69
Sexualita	Vztah s partnerem/partnerkou je špatný po sexuální stránce	3,71
	Partnerova/partnerčina nechuť k sexuálnímu vztahu	3,84
	Úbytek partnerova/partnerčina sexuálního fungování	3,12
	Vztah, ve kterém má partner/ka sexuální tabu	3,09
Sociální pozadí	Manželství uzavřené v mladém věku	2,47
	Předem sjednané manželství	3,34
	Vyrůstání v konzervativní kultuře	2,11
	Málo partnerských vztahů během dospívání	2,41
Vyhledávání podnětů	Hledání vzrušení	3,67
	Hledání nových zážitků	3,25
	Hledání potěšení	3,12
	Nuda všedního života	3,40